

**การพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย
ตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**

**A Development of Early Childhood Education Administrative and
Management for Peace in Three Southern Border Provinces, Thailand**

เกสรี ลัดเลีย

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ปี 2555

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชื่อผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกสรี ถัดเลีย

คณะ : คณะครุศาสตร์

สถาบัน : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ปีการศึกษา : 2555

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในชุดโครงการวิจัย “การพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษามตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐานของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา 3 เรื่อง ประกอบด้วย 1) ฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) ตัวชี้วัดของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 3) การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อค้นหาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้กระบวนการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ปรากฏผลการศึกษาวิจัย คือ สภาพปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งพบว่า สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง สภาพปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษามตามแนวคิดสันติศึกษา ซึ่งพบว่าสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้เกิดความหวาดระแวงและไม่เข้าใจกันได้องค์ความรู้จากโครงการวิจัยย่อยทั้งสามโครงการ ประกอบด้วย ฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น วิถีอิสลามและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แนวทางในการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาให้มีฐานข้อมูลเน้นการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมการจัดการเครือข่ายทางการศึกษา เห็นคุณค่าของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้เรียน ขยายผลห้องเรียนวิถีอิสลามและมีการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร

คำสำคัญ : การบริหารจัดการการศึกษา การศึกษาระดับปฐมวัย สันติศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

The Research Title : A Development of Early Childhood Education Administrative and Management for Peace in Three Southern Border Provinces, Thailand

Researcher : Asst.Prof.Kessaree Ladlia

Faculty : of Education

Institution : Yala Rajabhat University

Academic Year : 2012

ABSTRACT

Research studies in the "a development of early childhood education administrative and management for peace in three southern border provinces, Thailand" aims to study the conditions and problems of the management of early childhood education in the three southern border provinces. To study the conditions and problems of management education based on the concept of peace education in the three southern border provinces. To develop the knowledge base of management in early childhood education by the Peace Studies 3 consists of 1) a development of early childhood education administrative and management for peace data-based in three southern border provinces, Thailand 2) a development of early childhood education administrative and management for peace indicator in three southern border provinces, Thailand and 3) a development of early childhood islamic curriculum for three southern border provinces, Thailand. To study about guideline for early childhood education administrative and management for peace in three southern border provinces. Research process using both quantitative and qualitative. The study is the result of conditions and problems in early childhood education administrative and management. The conditions and problems in education administrative and management in the three southern border provinces. Knowledge of the 3 research project. And the guideline for early childhood education administrative and management for peace in three southern border provinces.

Keywords : education administrative and management early childhood education
peace education three southern border provinces

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิด
สันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ยะลา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกสรี ถัดเลีย)

หัวหน้าโครงการวิจัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
วิธีดำเนินการวิจัย	25
กรอบแนวคิด	26

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	30
ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	30
ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาตาม แนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	31
ตอนที่ 3 องค์ความรู้ของการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ตามแนวคิดสันติศึกษา	32
ตอนที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย ตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	62
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	63
สรุปผลการวิจัย	63
อภิปรายผลการวิจัย	92
ข้อเสนอแนะ	101
บรรณานุกรม	102
ภาคผนวก	104

สารบัญภาพ

แผนภาพที่

หน้า

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิด

26

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 4.1 สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	31
ตารางที่ 4.2 สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษา ตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	32

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้โลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและทำให้การคาดเดาหรือการพยากรณ์อนาคตมีความยากลำบากมากยิ่งขึ้นซึ่งในขณะที่ในปัจจุบันการศึกษากำลังก้าวให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์ (globalization) แต่โลกกำลังก้าวข้ามผ่านสู่ยุคหลังโลกาภิวัตน์ (post-globalization) เนื่องจากโลกาภิวัตน์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกำลังประสบกับปัญหาการแตกแยกกันสูงในสังคม (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2553 และ ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์ หน้า 19) และจากการที่คนไทยรวมถึงคนเอเชียต้องมีการพึ่งพาภายนอกเป็นหลักทั้งพึ่งพาแนวคิด พึ่งพาเทคโนโลยี พึ่งพาอาหารการกิน พึ่งพารักษาโรค พึ่งพาเครื่องนุ่งห่ม พึ่งพาการคมนาคม พึ่งพาเงินทุน ตลอดจนพึ่งพาอาวุธยุทธโปกรณ์ ซึ่งเป็นลักษณะการพึ่งพาในทางผลประโยชน์เป็นตัวตั้ง ทำให้ปรากฏการณ์ที่เป็นข้ออ่อนด้อยประการหนึ่ง คือ วัฒนธรรมของผู้บริโภค (consumer culture) และการทำตามอย่าง (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2553 หน้า 9-11) ปรากฏการณ์นี้ปรากฏชัดเจนในช่วงที่เราทุกคนอยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้คนของเราขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่สามารถสร้างองค์ความรู้เพื่อใช้ในชีวิตของตนเองได้ ดังนั้นในยุคหลังโลกาภิวัตน์นี้ เราจึงต้องการคนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ สร้างสรรค์ผลงานหรือองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นการศึกษาจึงจำเป็นต้องสร้าง create and productive ก่อน โดยครูต้องให้ผู้เรียน เป็นผู้แสดงออกมีบทบาทและได้ใช้ศักยภาพของเขาออกมาให้เต็มที่ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2553 หน้า 12) ในสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีการอยู่ร่วมกันของผู้คนที่มีความแตกต่าง มีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยต้องมีเป้าหมายหลัก คือการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยดี และมีความสุข นับเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ตามแนวสันติศึกษา ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนาสันติภาพระหว่างบุคคลหรือความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังเป็นการยกระดับจิตใจของคนให้สูงขึ้นด้วย ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาทั้งมิติทางจิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ของเด็กไปพร้อมๆ กัน (อมรวิรัช นาคทรพ และคณะ, มปป.) ซึ่งนำไปสู่สันติภาพ ซึ่งดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้ให้คำนิยาม “สันติภาพ” ไว้ว่าการไม่ใช้ความรุนแรงต่อ 3 สิ่งด้วยกัน คือ การไม่ใช้ความรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อม (นิธิ เอียวศรีวงศ์ อ้างถึงใน อมรวิรัช นาคทรพ, มปป.) จำเป็นต้องเริ่มต้นตั้งแต่ปฐมวัย โดยมีจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้ที่จะยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเอง

และผู้อื่น (เกสรี ลัดเลีย แบลสรุปความจาก Banks, 1994) เด็กปฐมวัยในสังคมพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เติบโตขึ้นท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนจากสามกลุ่มหลักนั้น คือ ชาวไทยพุทธ ชาวไทยเชื้อสายจีน และชาวไทยมุสลิม ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ เด็ก ๆ เหล่านี้มาโรงเรียนพร้อมกับประวัติศาสตร์ ทศนคติทางสังคม ความคิดความเชื่อที่ได้รับ การหล่อหลอมมาจากกลุ่มของตนเอง เมื่อการสอนของครูไม่ได้ส่งเสริมการยอมรับและเห็นคุณค่า ในตนเองและผู้อื่นนำไปสู่เกิดความขัดแย้งในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งผลของความขัดแย้งก็คือ ความรุนแรง ดังเช่นปัญหาของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเต็มไปด้วยความรู้สึกละแวกความอดทน อคติกัน หรืออันตราย ระหว่างกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ด้วยเหตุนี้ การละเมิดสิทธิมนุษยชนของทั้งสองฝ่ายจึงเกิดขึ้น และนำไปสู่ความขัดแย้ง ความรุนแรง อันเป็น จักรของความชั่วร้าย ที่ยากจะหาจุดยุติได้ (สุรินทร์ พิศสุวรรณ, 2527 อ้างถึงในสาวนีย์ จิตต์หมวด , 2531) ซึ่งความขัดแย้งและความรุนแรงก็ได้เกิดขึ้นในทุกสังคม โดยความขัดแย้งทางวัฒนธรรม ไม่ได้เกิดขึ้น เฉพาะกับชนต่างชาติต่างภาษาเท่านั้นคนในชาติเดียวกันก็ยังมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ไปในหลายมิติ ได้แก่ ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมจากความ “ต่างวัย” “ต่างเพศ” (sex / gender) “ต่างกลุ่ม” (group / gang) “ต่างพื้นที่” (area) “ต่างโลก / ต่างชั่ว” (global-local / western-eastern) “ต่างชาติพันธุ์” และ “ต่างชาติ” (ethnic / nation) เช่น วัฒนธรรมของเด็กไทยมุสลิม ซึ่งความขัดแย้ง ทางวัฒนธรรมที่น่าสะพรึงกลัวที่สุด คือ ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติที่ดูเหมือนจะกระจายไปทั่วถึง ทุกมุมโลก ซึ่งที่ใกล้ตัวเรามาก คือ เหตุการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เริ่มสร้างรอยร้าว ระหว่างคนไทยด้วยกัน (อมรวิรัช นาคทรพร, มปป.) ซึ่งพบตัวเลขจากการศึกษาวิจัยของ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พบว่า ในปี พ.ศ. 2547 นับตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 จากเหตุการณ์ปล้นปืนจากกองพันพัฒนาที่ 40 เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส พบว่า มีเหตุการณ์เกิดขึ้น ทั้งสิ้น 961 เหตุการณ์ มีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 314 คน และมีผู้บาดเจ็บทั้งสิ้น 491 คน (ศูนย์ปฏิบัติการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า, 2551) สะท้อนให้เห็นภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้น ทำให้เด็ก ๆ ที่ เติบโตอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องมึทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างสมานฉันท์ นั่นคือ มีการส่งเสริมให้มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริม การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยวิธีการจัดการเรียนรู้นั้น ควรเป็น การจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กมีความสุขในการเรียนรู้

การบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยที่สามารถส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ตาม แนวคิดสันติศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญยิ่ง โดยแผนงานวิจัยนี้มุ่งสร้างความเข้าใจเพื่อการอยู่ ร่วมกันอย่างสันติสุขในแผนงานวิจัยประกอบไปด้วย โครงการวิจัยย่อย 3 เรื่อง ที่สอดคล้องกัน นั่นคือ มีการพัฒนาฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา

ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการพัฒนาตัวชี้วัดของการบริหารจัดการการศึกษาตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ นั่นคือ หลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้สามารถสังเคราะห์ให้เห็นภาพการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันจะเป็นประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการ และการพัฒนาพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐานของการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา 3 เรื่อง ประกอบด้วย 1) ฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) ตัวชี้วัดของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 3) การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. เพื่อค้นหาแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปฐมวัย ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย นักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัย ผู้นำทางศาสนาทุกศาสนาทั้งอิสลาม พุทธ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย และประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น (X) คือ “การพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา”

ตัวแปรตาม (Y) คือ “การบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา” ซึ่งจะนำเสนอในลักษณะของ “แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา”

3. ระยะเวลาการดำเนินการวิจัย

1 ปีงบประมาณ และขับเคลื่อนโครงการภายในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์สำหรับวงวิชาการ

1.1 ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ รวมทั้งเวทีวิชาการทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ

1.2 ได้องค์ความรู้ในลักษณะของสหสาขา ประกอบด้วย การบริหารจัดการ การศึกษา การศึกษาปฐมวัยสันติศึกษา และการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

2. ประโยชน์สำหรับพื้นที่และในภูมิภาคอื่นของประเทศไทย

2.1 ผลจากการวิจัยสามารถนำไปใช้ในวงกว้างขยายผลในสถานศึกษาในระดับปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้โดยตรง

2.2 การนำเอากระบวนการวิจัยและผลการวิจัยไปใช้โดยการประยุกต์สามารถช่วยพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในภูมิภาคอื่น ๆ ได้

นิยามศัพท์

การบริหารจัดการการศึกษา หมายถึง องค์ประกอบของการดำเนินงานขององค์กรทางการศึกษา

การศึกษาปฐมวัย หมายถึง การพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี* บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและการพัฒนาของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (*5 ปี หมายถึง อายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน)

สันติศึกษา หมายถึง การเน้นการปลูกฝังทัศนคติให้ใฝ่สันติ รู้วิธีแก้ปัญหาความรุนแรง รู้วิธีสร้างสันติภาพแล้วจะได้นำไปใช้แก้ปัญหา นำความรู้ไปสร้างสันติได้

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิด
สันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญ

1. การบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย

การบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยเป็นการนำหลักการทางการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ
อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นการกำกับการดำเนินสถานพัฒนาในระดับปฐมวัย ให้มีคุณภาพตามหลักการ
ทางการศึกษาปฐมวัย เช่นกัน โดยการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้น จำเป็นต้องทำความเข้าใจแนวคิด
พื้นฐานทางการศึกษาปฐมวัยเนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นที่ในการจัดการศึกษาอย่างมีเหตุผล (สิริมา
ภิญโญนนตพงษ์, 2550 : 51) โดยการศึกษาแนวคิดพื้นฐานการศึกษาปฐมวัยนั้นต้องเข้าใจปรัชญา
การศึกษา ได้แก่ ปรัชญาพิพัฒนนิยม (Progressivism) ที่เชื่อว่าหลักการจัดการศึกษาต้องพัฒนาเด็ก
ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และอาชีพ โดยจัดให้เด็กได้เรียนตามความต้องการ
ความถนัดและคุณลักษณะสิ่งที่เรียนควรเป็นประโยชน์สัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคม
ของเด็กมากที่สุด ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ซึ่งปรัชญานี้มีความเชื่อว่าหลักการจั
ดการศึกษาควรเป็นไป เพื่อการปรับปรุงพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมใหม่ที่ดีและเหมาะสมกว่าและ
ปรัชญาอัตถภาวะนิยม (Existentialism) ซึ่งเชื่อว่าการจัดการศึกษาควรให้สิทธิและโอกาสแก่เด็กที่จะ
เลือกสรรสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเองมากกว่าที่จะให้ใครมาโอนหรือมอบให้

จากปรัชญาการศึกษาสู่การทำความเข้าใจทฤษฎีพื้นฐานทางด้านจิตวิทยา เพื่อให้ให้นักการศึกษา
ได้เข้าใจถึงการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมกับธรรมชาติและความต้องการของเด็ก โดยทฤษฎี
พื้นฐานด้านจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย คือ ทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายของกิลเซล
ซึ่งเป็นคนแรกที่สนับสนุนและอธิบายทฤษฎีการเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กว่า
“การเจริญเติบโตของเด็กทางร่างกาย เนื้อเยื่อ อวัยวะ หน้าที่ของอวัยวะต่างๆ และเกิดขึ้นเป็นลำดับ
ขั้นประสบการณ์และสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบรอง” แนวคิดของกิลเซลทำให้มีการสร้างเกณฑ์
มาตรฐานสำหรับวัดพฤติกรรมเด็กในแต่ละระดับ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กโดยใช้
วิธีการสังเกตพฤติกรรม แนวคิดนี้สามารถเชื่อมโยงกับพัฒนาการทางสติปัญญาได้ด้วย โดยทฤษฎี
ทางสติปัญญาที่สำคัญ คือ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ซึ่งเชื่อในความสามารถของมนุษย์
ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยตรงใน 2 ลักษณะ คือ

การซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างสติปัญญา (Accommodation) ตามสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดความสมดุลในโครงสร้างความคิดและความเข้าใจ (Equilibration) แนวคิดนี้นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง ในปัจจุบันทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาที่โดดเด่น คือ ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligence หรือ MT) ของโฮเวอร์ด การ์ดเนอร์ ซึ่งปัจจุบันได้จำแนกสติปัญญาหรือความสามารถของคนไว้ 9 ประเภท ประกอบด้วยสติปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) สติปัญญาด้านตรรกและคณิตศาสตร์ (Logical / Mathematics Intelligence) สติปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Visual / Spatial Intelligence) สติปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily / kinessthetic Intelligence) สติปัญญาด้านดนตรี (Musical / Rhythmic Intelligence) สติปัญญาด้านมนุษย์สัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) สติปัญญาด้านตนหรือการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) สติปัญญาด้านการรักธรรมชาติ (naturalistic Intelligence) และสติปัญญาด้านการดำรงชีวิต (Existential Intelligence)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของเจอร์ลอม บรูเนอร์ เป็นทฤษฎีที่สืบสานความคิดจากทฤษฎีของเพียเจต์ โดยเชื่อว่าพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากกระบวนการภายในอินทรีย์ (Organism) เน้นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กทฤษฎีของบรูเนอร์เน้นหลักการกระบวนการคิดซึ่งประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 4 ข้อ คือ แรงจูงใจ (Motivation) โครงสร้าง (structure) ลำดับขั้นความต่อเนื่อง (sequence) และการเสริมแรง (reinforcement) ส่วนทฤษฎีพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของซิกมันด์ فروยด์ก็เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่าวัย 5 ปี แรกของชีวิต เป็นวัยที่สำคัญที่สุด และเป็นวัยรากฐานของบุคลิกภาพและบุคคลที่มีความใกล้ชิดเด็กที่สุด คือ แม่ ที่มีอิทธิพลของบุคลิกภาพของเด็กมากที่สุด فروยด์ได้พัฒนาทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการของเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงวัยรุ่น โดยให้ชื่อว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ (Psychosexual Development) ที่เชื่อว่าพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพของร่างกาย โดยร่างกายจะเปลี่ยนแปลงบริเวณความพึงพอใจเป็นระยะๆ ในช่วงอายุต่างๆ กัน และถ้าบริเวณแห่งความพึงพอใจต่างๆ นี้ได้รับการตอบสนองเต็มที่เด็กจะมีพัฒนาการที่ดีและสมบูรณ์ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่ก็จะทำให้เกิดการสะสมปัญหาและแสดงออกเมื่อโตขึ้น ส่วนอีริสันก็ได้พัฒนาการทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพขึ้นด้วยความศรัทธาในงานของ فروยด์ซึ่งเขาได้เน้นความสำคัญของเด็กปฐมวัยว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ บุคลิกภาพจะสามารถพัฒนาได้ดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับว่าแต่ละช่วงของอายุประสบสิ่งที่พึงพอใจตามขั้นพัฒนาการต่างๆ ของแต่ละวัยมากเพียงใด

ทฤษฎีการเรียนรู้สังคมของเบนจามิน บลูม ได้อธิบายการเรียนรู้ทางสังคมไว้ คือ การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์นั้น มีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเน้นการที่บุคคลเกิดการเรียนรู้โดยการให้ตัวแบบ และทฤษฎีที่อธิบายการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมหรือทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กก็ได้แบ่งระดับความคิดทางจริยธรรมของคนไว้ 3 ระดับ

ในแต่ละระดับแบ่งเป็น 2 ชั้น ซึ่งจากทฤษฎีนี้เด็กปฐมวัยจะอยู่ในชั้นหลักการลงโทษกล่าวคือ การที่เด็กทำตามที่พ่อแม่สั่งสอน เพราะเด็กไม่อยากถูกลงโทษ ดังนั้นพ่อแม่จึงเป็นตัวแบบที่สำคัญให้เด็กได้เลียนแบบได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นั่นคือ พัฒนาการด้านจริยธรรมของเด็กขึ้นอยู่กับพฤติการณ์ของบิดามารดาเป็นสำคัญ (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2550 , : 51-68)

จากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีพื้นฐานทางจิตวิทยาได้อธิบายทั้งแนวคิดทางการศึกษาซึ่งเป็นเครื่องมือแห่งการดำรงชีวิตของมนุษย์และอธิบายธรรมชาติความเจริญของมนุษย์เป็นแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญสำหรับนักการศึกษาและผู้บริหารสามารถจัดการศึกษาหรือเป็น แนวเส้นทางในการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพตามหลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัย

แนวคิดพื้นฐานทางการศึกษาปฐมวัยเป็นเสมือน แนวเส้นทางในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยใช้การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อการกำกับคุณภาพซึ่งการบริหารการศึกษาปฐมวัยที่หมายถึง “กระบวนการดำเนินงานที่บุคคลต่างๆ ในสถานศึกษานั้น ร่วมกันทำโดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกันที่จะช่วยดำเนินงานด้านวิชาการ การเงิน พัสดุและครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน ตลอดจนความสัมพันธ์กับชุมชนให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดให้และบังเกิดผลดีนั้นเอง” (เยาหวา เดชะคุปต์, 2542 : 56) และจากความหมายของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ องค์การทางการศึกษาที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยการบริหารจัดการองค์กรที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย จึงเป็นปัจจัยสำคัญของการดำเนินการของสถานศึกษา (เยาหวา เดชะคุปต์ และคณะ, 2550 : 161) โดยมีหลักในการบริหารงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษาทุกแห่งทุกระดับ ซึ่งความหมายของการบริหารงานวิชาการ คือ การที่ผู้บริหารดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมวิชาการใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษา (ผ่องศรี รัตนสฤติย์, 2535 : 16 อ้างถึงในเยาหวา เดชะคุปต์ และคณะ, 2550 : 208) และการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดการกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2523 : 16 อ้างถึงในเยาหวา เดชะคุปต์ และคณะ, 2550 : 208) ดังนั้นการบริหารงานวิชาการในระดับปฐมวัยจึงหมายถึง การจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยในทุกด้าน

การบริหารงานบุคคลในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหาร ซึ่งหมายถึง การปฏิบัติการใช้คนให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีขบวนการต่างๆ ตั้งแต่การสรรหาคนเข้าทำงาน การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนาการพิจารณาความดีความชอบ การปกครอง บังคับบัญชา การดำเนินการทางวินัย การให้พ้นจากงานและการดูแลบุคคลให้มีความสุขความพอใจในการทำงาน (เยาหวา เดชะคุปต์ และคณะ, 2550 : 213) การบริหารงานธุรการและการเงินในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เป็นเสมือนส่วนที่คอยประสานงานหรือสนับสนุนให้

งานต่างๆ มีความวุ่นวาย ซึ่งงานธุรการครอบคลุมงานสำคัญๆ 9 เรื่อง คือ งานสารบรรณ งานการเงิน งานการจัดทำงบประมาณ งานจัดหา ควบคุม พัสดุ ครุภัณฑ์ งานทะเบียนนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานประชาสัมพันธ์ งานรักษาความปลอดภัย และงานควบคุมบุคลากรอื่นในโรงเรียน (พนัส หันนาคินทร์ อ้างถึงใน เขียวพา เดชะคุปต์และคณะ, 2550 : 217) การบริหารงานกิจการนักเรียนซึ่งกูด (Good, 1973, p.563 อ้างถึงใน เขียวพา เดชะคุปต์และคณะ, 2550 : 225) ได้ให้ความหมายไว้ คือ เป็นการบริหารของสถาบันแก่นักเรียนนักศึกษา ทั้งรายบุคคล กลุ่มไทยให้คำปรึกษาการบริการ และสวัสดิการ เบอร์ดี้ (Berdie, 1971 อ้างถึงใน เขียวพา เดชะคุปต์และคณะ, 2550 : 225) ได้ให้ความหมายของงานกิจการนักเรียนไว้ว่างานที่นำความรู้และหลักการวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ จิตวิทยาและสังคมวิทยามาผสมผสานกัน และประยุกต์ใช้กับนักเรียนนักศึกษา ดังนั้นงานกิจการนักเรียนจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนทั้งสิ้น ซึ่งงานกิจการนักเรียนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นงานจัดบริการสวัสดิการการควบคุมดูแล ซึ่งจะช่วยพัฒนาเด็กให้เจริญก้าวหน้าในทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา (เขียวพา เดชะคุปต์ และคณะ, 2550 : 226) และด้านสุดท้ายของการบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดเนื้อที่ วัสดุ อุปกรณ์ มวลประสบการณ์ ตลอดจนความสำคัญของบุคคลในสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกัน เพื่อให้ได้สภาพแวดล้อมที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาเด็กตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ (เขียวพา เดชะคุปต์ และคณะ, 2550 : 208-242) การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัยเป็นการบริหารจัดการงานวิชาการควบคู่กับงานกิจการนักเรียนเป็นหลักโดยมีงานด้านธุรการ บุคลากร และการจัดสภาพแวดล้อมเป็นงานสนับสนุนงานวิชาการที่นับเป็นหัวใจของการบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

โดยสรุปแล้วการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจึงเป็นการนำเอาปรัชญาการศึกษา และทฤษฎีทางพื้นฐานจิตวิทยาของเด็กปฐมวัยมาใช้เป็นแนวเส้นทางในการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพครอบคลุมภาระงานด้านวิชาการที่เป็นหัวใจหลัก ด้านบุคลากร ด้านธุรการ ด้านกิจการนักเรียน และด้านสภาพแวดล้อมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งในปัจจุบันนี้ผู้บริหารต้องสามารถทำงานร่วมกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ

ขณะที่เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่เติบโตขึ้นท่ามกลางการดูแลเอาใจใส่จากผู้ใหญ่ที่อยู่รอบตัวทั้งพ่อแม่และครู ยังมีเด็กปฐมวัยอีกส่วนหนึ่งในสังคมไทยที่เติบโตขึ้นอย่างเร้นแค้น ขาดทั้งความรัก และโอกาสทางสังคม รวมทั้งยังมีเด็กปฐมวัยที่เติบโตขึ้นท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมและท่ามกลางความขัดแย้งและอคติ ปรากฏการณ์เหล่านี้เป็นชีวิตของเด็กปฐมวัยในภาพรวมของสังคมไทย และในปัจจุบันสถานการณ์ความเสี่ยงและความอ่อนแอในสถาบันครอบครัวและสังคมกำลังบีบคั้นเข้ามาทำลายความสะอาดสดใสเต็มไปด้วยพลังชีวิตของเด็กปฐมวัยในปัจจุบัน การใช้ความรุนแรงใน

ครอบครัว ยาเสพติด การละเมิดทางเพศ เกมคอมพิวเตอร์และเชื้อโรค เหยื่อ คือ เด็ก โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยที่มีมือเล็ก ๆ ไม่สามารถปกป้องตนเองได้ การจัดการศึกษาเป็นความหวังของการพลิกฟื้นสถานการณ์นี้ เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือชั้นนำมนุษย์ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ด้วยปัญญา ดังนั้นการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย จึงไปสู่เป้าหมายของการให้เด็กเป็นผู้มีอิสระทางความคิด สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Construct Knowledge) ซึ่งในปัจจุบันมีความพยายามของนักการศึกษาในการแสวงหา แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความเหมาะสมกับบริบทและปรากฏการณ์ปัจจุบันของสังคมไทยในภูมิภาคต่าง ๆ ดังเช่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเงื่อนไขทางภาษาที่แตกต่างเป็นความยากลำบากที่ครูต้องเผชิญ ดังนั้นได้มีการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน” โดยทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กปฐมวัยจากกลุ่มวัฒนธรรมหลักสามกลุ่ม คือ เด็กไทยถิ่นใต้ เด็กไทยมุสลิมภาคใต้ และเด็กไทยเชื้อสายจีนภาคใต้ ซึ่งอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้อาศัยหลักการสำคัญ คือ การเคารพในคุณค่าและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก การให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากประสบการณ์ทางภาษาที่มีความหมายและ การใช้วรรณกรรมชุมชนและวรรณกรรมของชาติเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาให้กับเด็กปฐมวัย (เกสรี ลัดเล็ย, 2546 :11) และยังมีรายงานการวิจัยเบื้องต้นของโครงการวิจัย เรื่อง “การจัดการเรียนการสอน โดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อกรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษาไทย-มลายูถิ่น) ในโรงเรียนเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งทดลองนำร่องใน 4 โรงเรียนนำร่องในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะเวลา 9 ปี (2550-2558) เริ่มตั้งแต่ชั้นปฐมวัยถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ผลที่ได้จากการวิจัยที่สำคัญ คือ รูปแบบวิธีการจัดระบบการศึกษาตามแนวทางทวิภาษาที่ใช้ภาษาท้องถิ่นร่วมกับภาษาราชการอย่างเต็มรูปแบบเป็นครั้งแรกในประเทศไทยถือเป็นองค์ความรู้ใหม่สำหรับเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์อย่างเป็นรูปธรรม (สุวิไล เปรมศรีรัตน์, 2551 : 5-8)

จากเงื่อนไขความแตกต่างของด้านภาษาของเด็กปฐมวัยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สะท้อนให้เห็นการเป็นอยู่ของเด็กที่อยู่ร่วมกันในลักษณะของสังคมพหุวัฒนธรรม ดังนั้น เงื่อนไขที่สำคัญของการอยู่ร่วมกันประการหนึ่ง คือ การยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่นซึ่งเป็นที่มาของโครงการวิจัย เรื่อง “รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความอดทน อดกลั้น โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัยในสังคมพหุวัฒนธรรมจังหวัดยะลา” โดยรูปแบบการสอนนี้อยู่บนพื้นฐานแนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) และได้กำหนดให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้เกี่ยวกับความอดทน อดกลั้น หรือขันติธรรม (Tolerance) เพื่อการอยู่ร่วมกันผ่านหัวเรื่องในการเรียนรู้ คือ “เรื่องราวของเราทุกคน” ประกอบด้วย 3 หัวเรื่องย่อย คือ “เราคือคนพิเศษ” “การเปลี่ยนแปลง” และ “สังคมห้องเรียน” ซึ่งได้ใช้วรรณกรรมของชาติ ชุมชนและครอบครัวในการถ่ายทอดแนวคิดในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งการมีวัฒนธรรมหลากหลายแต่มิได้พยายามครอบงำซึ่งกันและกัน มุ่งเน้นเพียงการยอมรับและเห็นคุณค่าซึ่งกันและกันเท่านั้น (เกสรี ลัดเล็ย, 2552 : 13-14)

จากการศึกษาวิจัยเพื่อตอบคำถามของแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาปฐมวัย ในแต่ละสังคมแต่ละบริบทและแต่ละปรากฏการณ์ทางสังคมนี้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นการเชื่อมโยงปรัชญาการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานทางจิตวิทยาและหลักการทางการศึกษาที่เป็นสากลสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาในสังคมไทย เป็นแนวทางที่นักการศึกษาโดยเฉพาะนักบริหารการศึกษาคควรให้ความสำคัญและผลักดันให้เกิดเป็นรูปธรรมในทุกพื้นที่ทุกภูมิภาคในประเทศไทย เพื่อตอบคำถามสังคมในส่วนของการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเตรียมเมล็ดพันธุ์มนุษย์ทั้งดงามและมีคุณภาพให้กับสังคม

2. แนวคิดและทฤษฎีพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ปฐมวัยแห่งชีวิตเป็นช่วงระยะเวลาที่มีความสำคัญยิ่งของพัฒนาการทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นช่วงวัยของการซึมซับพลังแห่งความดี และความงาม โดยมีทักษะของการมองเด็ก ที่มีธรรมชาติความเจริญที่แตกต่างจากวัยอื่นๆ ในช่วงชีวิตของความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ ความหมายของคำว่าปฐมวัย หมายถึง “วัยเด็กตอนต้น” (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2550, : 1) และได้มีการให้แนวคิดถึงช่วงอายุของความเป็นเด็กปฐมวัยไว้ คือ ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึงแปดปี ซึ่งมีถ้อยแถลงการณ์ของสมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Association for the Education of Young Children หรือ NAEYC) ได้กล่าวถึงโปรแกรมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก (Developmentally Appropriate Practice หรือ DAP) คือ โปรแกรมการจัดการศึกษาที่รองรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงแปดปี (Bredekamp and Copple, 1997 : 3) ในขณะเดียวกันหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 (2546 : 3) กล่าวไว้ในส่วนหนึ่งของปรัชญาการศึกษาปฐมวัยว่า “การศึกษาปฐมวัยเน้นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงห้าปี “ และได้ขยายความห้าปี หมายถึง อายุห้าปี สิบเอ็ดเดือน ยี่สิบเก้าวัน แต่อย่างไรก็ตามเด็กที่มีอายุตั้งแต่ หกถึงแปดปี ก็ยังคงนับว่าเป็นเด็กเล็ก เป็นวัยที่คาบเกี่ยวระหว่างเด็กที่เรียนอยู่ในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย คือ มาตรา 18 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาปฐมวัยและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะเริ่มแรกของเด็กพิการ และเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้จัดในโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นและให้จัดในศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียน ที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด” (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2545) ซึ่งนับว่าในปัจจุบันนี้ในสังคมไทยได้มีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างหลากหลายแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับนี้ และ

เห็นความสำคัญของเด็ก อย่างไรก็ตามคำถามคือ “การศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมกับเด็กไทยและสังคมไทยในยุคนี้เป็นอย่างไรร”

ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีการศึกษาวิจัยในโครงการวิจัยแม่บทเรื่อง “การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย : รูปแบบสำหรับการศึกษาปฐมวัย” ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2528-2542 ได้พยายามค้นหาคำตอบที่ว่า “การศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมกับเด็กไทย และสังคมไทยในยุคนี้ควรเป็นอย่างไร” โดยนำเสนอเป็นรูปแบบการศึกษาปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย ฉบับปรับปรุง ซึ่งผลงานวิจัยได้ชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กไม่ได้สูงขึ้นในยุคเศรษฐกิจเติบโตสูงสุด เงินไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่สุดของพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย และงานวิจัยยังชี้ให้เห็นถึงวิถีชีวิตของเด็กกลุ่มหนึ่งเริ่มเปลี่ยนไปตามสังคมสมัยใหม่ ในขณะที่เด็กอีกกลุ่มหนึ่งได้เติบโตขึ้นท่ามกลางธรรมชาติด้วยการเลี้ยงดูของพ่อแม่และวงศาคณาญาติซึ่งที่ยังไม่ถูกรอบงำด้วยทักษะใหม่ที่เน้นวัตถุเพียงด้านเดียว ครอบครัวยังคงดำเนินชีวิตในวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยไม่แยกวัตถุออกจากจิตใจ เรื่องของวัตถุจะถูกเชื่อมโยงกลับไปสู่จิตใจที่ลึกซึ้งเสมอ จนบางครั้งกลายเป็นความลุ่มหลงในสิ่งเหนือธรรมชาติ ดังนั้นรูปแบบการศึกษาปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทยซึ่งเป็นฉบับปรับปรุงซึ่งชี้ให้เห็นสังขรณ์ที่เป็นเหตุเป็นผล เชื่อมโยงโลกแห่งวัตถุกับโลกแห่งจิตวิญญาณ เพื่อช่วยให้ชาวบ้านมีชีวิตอยู่กับธรรมชาติด้วยการพึ่งพาตนเองและเป็นอิสระจากความมั่งงายในสิ่งเหนือธรรมชาติ (บุญบงตันดวงศ์, 2546 :1-11) เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่เป็นตัวอย่างของการค้นหาคำตอบของการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมกับเด็กไทยและสังคมไทยในยุคนี้ควรเป็นอย่างไร นอกจากผลงานชิ้นนี้แล้วยังมีการศึกษาเพื่อค้นหาคำตอบเดียวกันนี้อีกมากมายกระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งในความเป็นเด็กไทยและสังคมไทยได้ถูกอธิบายด้วยปรากฏการณ์พิเศษที่มีความซับซ้อน และมีปัญหาในด้านของการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ยากที่จะหาจุดเริ่มต้นหรือแนวทางที่เหมาะสมอย่างแท้จริง โดยมีข้อค้นพบจากงานวิจัยที่กล่าวถึงอุปสรรคของการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ประกอบไปด้วย ด้านความปลอดภัยที่ทำให้ทั้งนักเรียนและครู ไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่รวมทั้งนำไปสู่การที่บุคลากรทางการศึกษาต้องขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อุปสรรคด้านความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างภาครัฐกับชุมชน และสถาบันการศึกษาเอกชนในพื้นที่ อุปสรรคในด้านความเชื่อ ค่านิยม อุปสรรคในด้านของการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ อุปสรรคในด้านความเหลื่อมล้ำระหว่างครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับโรงเรียนของรัฐ อุปสรรคด้านการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ยังขาดโปรแกรมหรือหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียน อุปสรรคด้านการแบ่งแยกของนักเรียนชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม อุปสรรคด้านการขาดหน่วยงานบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนโดยตรงในพื้นที่และอุปสรรค ด้านการประเมินโดยใช้มาตรฐานเดียว (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2551) จากปัญหาอุปสรรคดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ยากลำบากในการบริหารจัดการในสถานการณ์วิกฤต

อย่างไรก็ตามยังมีความพยายามของหลายหน่วยงาน เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งนับเป็นพลังสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีหน่วยงานภายนอกที่ให้ความสำคัญร่วมเป็นกัลยาณมิตรในการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย (สกว.) ซึ่งสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้มาอย่างจริงจัง

จากความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยและการพยายามค้นหาคำตอบถึง “การศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมกับเด็กไทยและสังคมไทยในยุคนี้ควรเป็นอย่างไร” ทั้งในภาพรวมของประเทศและในสังคมที่มีปัญหาพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะออกไป เช่น สังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยเช่นกัน บทความนี้จะนำเสนอสาระสำคัญ 2 ส่วน ประกอบด้วย หลักการทางการศึกษาปฐมวัย โดยจะได้เชื่อมโยงหลักสากลสู่สังคมไทย ส่วนที่สอง คือ การจัดการการศึกษาปฐมวัย โดยจะได้กล่าวถึงปรัชญาการศึกษา ทฤษฎีพื้นฐานด้านจิตวิทยาของเด็กปฐมวัย ตลอดจนการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และในส่วนสรุปยังได้นำเสนอตัวอย่างของนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยที่ถูกพัฒนาขึ้นจากปัญหาและความต้องการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยและเด็กปฐมวัยเหล่านั้นก็คือ เด็กไทยเช่นกัน ทั้งนี้บทความวิชาการนี้มุ่งหวังให้นักการศึกษาปฐมวัยและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยทุกระดับได้เห็นภาพรวมของหลักสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อการนำไปสู่การถกเถียง และการอภิปรายทางวิชาการระดับการศึกษาปฐมวัยอย่างกว้างขวางต่อไป

2.1 หลักการสำคัญทางการศึกษาปฐมวัย

หลักการทางการศึกษาปฐมวัย ได้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้ตอบสนองต่อหลักการพื้นฐานของพัฒนาการเด็กเป็นสำคัญ โดยสมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ได้กล่าวถึงกฎเกณฑ์ที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาเด็กไว้คือ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ล้วนมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน พัฒนาการด้านใดด้านหนึ่งมีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านอื่นๆ ด้วยเช่นกัน พัฒนาการจะเกิดขึ้นตามลำดับขั้นความสามารถ ทักษะและองค์ความรู้จะถูกสร้างขึ้นจากประสบการณ์เดิมของเด็ก อัตราพัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะไม่เท่ากันและอัตราของพัฒนาแต่ละด้านก็จะไม่เท่ากันเช่นกัน ประสบการณ์เบื้องต้นของเด็กแต่ละคนมีผลต่อพัฒนาการของเด็กแต่ละคน พัฒนาการของเด็กจะก้าวหน้าไปในทิศทางที่คาดเดาได้ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นอิทธิพลมาจากบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เด็กเป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้นเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงทั้งด้านกายภาพ สังคม และวัฒนธรรม มีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ และสร้างความรู้ได้จากโลกที่อยู่รอบตัวพวกเขา พัฒนาการและการเรียนรู้เป็นผลของ

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวุฒิภาวะและสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่รวมทั้งใจ ทางกายภาพ และสังคมที่เด็กๆ อยู่อาศัย การเล่นเป็นองค์ประกอบสำคัญของพัฒนาการเด็กและขณะเดียวกันก็เป็นตัวสะท้อนถึงพัฒนาการของเด็กเช่นกัน เด็กจะมีความก้าวหน้าของพัฒนาการเมื่อได้รับโอกาสในการฝึกฝนทักษะต่างๆ รวมทั้งการได้มีประสบการณ์ที่เหนือกว่าระดับความสามารถที่จะทำได้ในปัจจุบัน เด็กจะมีวิธีการรับรู้และเรียนรู้ที่แตกต่างรวมทั้งวิธีการนำเสนอในสิ่งที่ตนเองรู้ที่แตกต่างกันและเด็กจะมีการพัฒนาและเรียนรู้ได้ดีที่สุดในบริบทของสังคมที่มีความปลอดภัย มีคุณค่าทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ (Bredenkamp and Copple, 1997 : 10-15)

จากหลักการพื้นฐานของพัฒนาการเด็ก สมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ก็ได้ชี้แนะแนวทางในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่จัดให้เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงแปดปี ควรเน้นแนวความคิดเรื่องความเหมาะสมตามธรรมชาติความเจริญของเด็ก คือ ต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก และต้องจัดให้ตอบสนองเด็กเป็นรายบุคคล (สิริมา ภิญโญอนันตพงศ์, 2550 : 4)

นอกจากนั้นแล้ว นภเนตร ธรรมบวร (2549 : 41-42) ยังกล่าวถึง รูปแบบของการจัดประสบการณ์หรือการจัดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยต้องไม่อยู่ในรูปแบบของการเร่งรัดเด็กให้เรียนอ่าน เขียน และคิดเลขเท่านั้น ในทางตรงกันข้ามหลักสูตรปฐมวัยที่ดีควรมุ่งส่งเสริมกระบวนการกลุ่มในการแสวงหาความรู้ เปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสสำรวจ แก้ปัญหา และค้นพบสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองทั้งนี้ โดยคำนึงถึงหลักการทั่ว ๆ ไป คือ เด็กคือ เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการเรียนรู้ และพัฒนาการของตนเอง ดังนั้น เด็กจำเป็นต้องลงมือปฏิบัติหรือกระทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง การเล่น คือ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของเด็กกิจกรรมการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นการเรียนรู้โดยผ่านการเล่น พ่อแม่ คือ ครูคนแรกของเด็ก ดังนั้นความรู้ของพ่อแม่เกี่ยวกับตัวเด็กจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนโรงเรียนอนุบาล คือ เป็นสถานที่สำคัญ สำหรับเด็กในการพัฒนาทัศนคติทักษะ และความรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนต้องมีความเหมาะสมและมีความหมายกับตัวเด็ก

จากหลักการสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่เป็นสากลเมื่อมาสู่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 3,5) ก็ได้กำหนดปรัชญาของหลักสูตรไว้ดังนี้ “การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงห้าปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม ” และจากปรัชญาของหลักสูตรนำไปสู่การกำหนดหลักการของหลักสูตร นั่นคือ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุม เด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม

และวัฒนธรรมไทย พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข และประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (2546 : 19,47) ได้กำหนดสาระที่ควรเรียนรู้ไว้ 4 สาระ คือ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล และสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก ทั้งนี้หลักสูตรยังได้กำหนดคุณลักษณะตามวัย โดยแยกเป็นรายพัฒนาการของแต่ละช่วงวัยเพื่อให้ครูสามารถประเมินผลพัฒนาการได้อย่างเหมาะสม และมีการกำกับติดตามประเมิน และรายงานที่คำนึงถึง "การจัดการศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรงโดยเฉพาะสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้นเพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน การวางแผน และดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาและระบบการประกันคุณภาพที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกตั้งแต่ระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กเล็กปฐมวัย ในรูปแบบของคณะกรรมการที่มาจากบุคคลทุกระดับและทุกอาชีพ การกำกับดูแลและประเมินผลต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

แม้ว่าการศึกษาระดับปฐมวัยจะกระจายไปทุกภูมิภาคของประเทศและมีการนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปใช้อย่างกว้างขวางแต่เด็กไทยในชนบทก็เป็นกลุ่มที่ยังคงห่างไกลกับโอกาสทางสังคมใน การรับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพจากภาครัฐ โดยเด็กเล็กๆ ส่วนใหญ่เติบโตขึ้นจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวเครือข่ายที่ยังผูกพันแน่นแฟ้นในสังคมชนบท และในปัจจุบันนี้ด้วยความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการพัฒนาที่มุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ด้วยความเชื่อที่ว่าถ้าเศรษฐกิจพัฒนาทุกอย่างจะพัฒนาตามไปเอง (บุษบง ดันติวงศ์, 2546 : 2) ทำให้พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน มีเวลาให้กับการอบรมเลี้ยงดู ลูกน้อยลง มีครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น และ

มีการศึกษาที่พบว่า มีการแยกกันอยู่หรือหย่าร้างมากขึ้น ซึ่งพ่อหรือแม่ที่ต้องดูแลลูกตามลำพังนี้ต้องการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อดูแลลูกๆ ของตนในขณะที่ต้องไปทำงาน (Essa,2003 :4) ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีบทบาทสำคัญในสังคมชนบทของไทยในปัจจุบัน โดยการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยในปี พ.ศ. 2551 นี้ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 18,000 แห่ง มีเด็กรวมทั้งสิ้น 842,378 คน มีผู้ดูแลเด็กจำนวน 47,708 คน (เกษม วัฒนชัย, 2551 : 24,32) แสดงให้เห็นถึงการกระจายตัวของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอยู่ทั่วประเทศ มีบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยหรือผู้ดูแลเด็กอยู่มากมายที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา และสำคัญที่สุด คือ มีเด็กปฐมวัยเป็นจำนวนมากที่กำลังถูกหล่อหลอมจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุปถึงหลักการทางการศึกษาปฐมวัยจึงสามารถกล่าวได้ว่าต้องสามารถตอบสนองต่อหลักการพื้นฐานของการพัฒนาเด็กเป็นสำคัญโดยที่การนำหลักการทางการศึกษาปฐมวัย มาใช้เพื่อการพัฒนาเด็กต้องได้อาศัยการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่มีความเหมาะสมซึ่งในปัจจุบันในประเทศไทยนอกจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ก็ยังมีกระทรวงมหาดไทย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในทุกภูมิภาคของประเทศไทย

3. แนวคิดและทฤษฎีต้นตอศึกษาและการศึกษาพหุวัฒนธรรม

แนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเป็นแนวคิดที่มาจากแนวคิดพหุวัฒนธรรม Multicultural หรือ พหุสังคม Multisocial ซึ่งแนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมนี้ ถูกนำไปใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาในชุมชนที่มีลักษณะ พหุวัฒนธรรม ทั้งที่มีหลายกลุ่มวัฒนธรรมอยู่ร่วมกัน ดังเช่นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ประกอบไปด้วย กลุ่มวัฒนธรรมไทยมุสลิมภาคใต้ไทยถิ่นใต้ และไทยเชื้อสายจีนที่ต้องเรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และเรียนรู้การอยู่ร่วมกับคนไทยกลุ่มต่างๆ ในฐานะของความเป็นคนไทยโดยมีวัฒนธรรมไทยกลางเป็นวัฒนธรรมหลักประจำชาติ นอกจากนี้ยังมีชุมชนที่มีลักษณะที่เป็นชนกลุ่มน้อย ดังเช่น ชาวเล ชาวเขา ชาวชาไก หรือแม้กระทั่งกลุ่มเด็กพิเศษ เด็กด้อยโอกาสประเภทต่างๆ ที่มีวัฒนธรรมตามวิถีชีวิตของตนเองมีภาษาที่ใช้สื่อสารภายในกลุ่มของตนที่ต้องเรียนรู้การอยู่ร่วมกับคนอื่นๆ ในประเทศไทย โดยมีวัฒนธรรมไทยกลางเป็นวัฒนธรรมหลักของประเทศเช่นกัน

3.1 ความหมายและแนวคิดของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

คอร์เตส (Cortes,1996,p.1) กล่าวว่า “การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม” หมายถึง กระบวนการที่ครูได้ช่วยเตรียมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมให้อยู่ด้วยความเข้าใจ

มีความร่วมมือ ร่วมใจกันมองเห็นประโยชน์ที่แท้จริงในการพึ่งพาอาศัยกัน ความเสียสละและยุติธรรม การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้นไม่ได้ต้องการนำไปสู่ความแตกแยก การพัฒนาความเข้าใจกัน การพึ่งพาอาศัยระหว่างกลุ่มคน โดยอาศัยการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าการแบ่งแยกทางสังคมนั้น เกิดจากการขาดพิจารณาของคนที่ศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมจำเป็นสำหรับทุกโรงเรียน ไม่ใช่เพียงโรงเรียนที่มีเด็ก และ/หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมเท่านั้น เพราะทั้งนักเรียน และทุกๆ คนจำเป็นต้องแลกเปลี่ยนความหลากหลายทางวัฒนธรรมในชาติเดียวกัน เพื่อความเข้าใจกันและพึ่งพาอาศัย ดังนั้น โรงเรียนจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้ขยายขอบเขตของความหลากหลายทางวัฒนธรรมจากสิ่งที่ใกล้ชิดออกไปสู่สิ่งที่ไกลตัว

โรงเรียนทุกโรงเรียนจำเป็นต้องมีการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะถ้านักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาไม่ได้เรียนรู้เรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมจากกิจกรรมของโรงเรียน ก็เรียนสิ่งเหล่านี้จากภายนอกในสังคม ซึ่งทุก ๆ คนจะได้ประสบกับความหลากหลายของมนุษย์ตลอดชีวิต ดังที่ชาวไทยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของตนเอง จำเป็นต้องอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Multiculture Education) เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนและชุมชน

แบงส์ และแบงส์ (Banks and Banks, 1994, p.1) ได้ให้ความหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมไว้ว่า การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเป็นแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา และเป็นกระบวนการที่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อที่จะเปลี่ยนโครงสร้างสถาบันการศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนแต่ละเพศ นักเรียนพิเศษ นักเรียนกลุ่มเชื้อสายต่างๆ กลุ่มสีผิว กลุ่มวัฒนธรรมทั้งหลายได้มีความเสมอภาคกันในด้านความสำเร็จในการเรียน

สรุปได้ว่า การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม หมายถึง การจัดการศึกษาที่มุ่งให้ทุกคนยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่นๆ มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมตนเอง และภาคภูมิใจที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมอื่นๆ และรู้จักการเลือกใช้ความรู้ให้เหมาะสม

3.2 เป้าหมาย

3.2.1 เป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของเบรูธ และแมนนิ่ง (Baruth and Manning, 1992, p.42) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของพหุวัฒนธรรมที่ควรทำให้คนทุกคนคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ คือ

1) สำนึกเข้าใจ และยอมรับนับถือในธรรมชาติของความแตกต่างและคล้ายคลึงในระหว่างวัฒนธรรมต่างๆ

2) รู้ถึงความแตกต่างที่มีอยู่ภายในครอบครัวต่างๆ ที่มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรม

3) พัฒนาเจตคติที่ดีต่อเชื้อสายของบุคคล ยอมรับและใช้ภูมิหลังทางวัฒนธรรมเป็นแรงจูงใจเกื้อหนุนให้มีความสำคัญต่อสังคม

4) จัดและพัฒนาประสบการณ์ที่เหมาะสมที่จะช่วยให้เด็กๆ มีการพัฒนาที่ดีขึ้นทั้งด้านทักษะความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่จำเป็นต้องอาศัยอยู่ในสังคมที่มีเชื้อสายและวัฒนธรรมที่หลากหลาย

3.2.2 เป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมตามระดับการพัฒนานักเรียนของทฤษฎีการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมของแบงค์ (Banks, 1994,p.58) ที่กล่าวไว้ 6 ระดับ ดังนี้

- 1) ระดับที่ 1 กลุ่มหลงวัฒนธรรมตนเอง ปฏิเสธวัฒนธรรมอื่น
- 2) ระดับที่ 2 กลุ่มหลงวัฒนธรรมอื่น ปฏิเสธวัฒนธรรมตนเอง
- 3) ระดับที่ 3 ยอมรับและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมตนเอง
- 4) ระดับที่ 4 ยอมรับและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น
- 5) ระดับที่ 5 สะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรมและแสดงออกถึงความเป็นของชาติของตน
- 6) ระดับที่ 6 สะท้อนความเป็นชาติของตนและมนุษยโลก

สรุปได้ว่า เป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เป็นการนำพาผู้เรียนไปสู่สังคมสมานฉันท์ที่เป็นสังคมแห่งการถักทอพลังของความแตกต่างสู่การปรองดองประสานกลมกลืนกันของคนทุกคน

3.2.3 ลักษณะและรูปแบบการสอนของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

1) ลักษณะการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

แบงค์ (Banks,1994,p.60) กล่าวว่าการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่เน้นให้กลุ่มคนในวัฒนธรรมหลักยอมรับในความแตกต่างของบุคคลอื่น (Enlightening Power Group Model) และรูปแบบที่เน้นให้กลุ่มคนในวัฒนธรรมย่อยเข้าใจตนเองในบริบททางสังคมของตนเอง และวัฒนธรรมหลัก (Share Power Model) และได้กล่าวถึงการศึกษาวิธีต่างๆ ดังต่อไปนี้

มิติที่ 1 การบูรณาการเนื้อหา เป็นการปฏิบัติที่ครูใช้ตัวอย่างและเนื้อหาจากหลายๆ วัฒนธรรมและกลุ่มคนหลายๆ กลุ่ม เพื่อแสดงมโนทัศน์ หลักการ ทฤษฎี ความเห็นในวิชาเรียน และแบบฝึกหัด

มิติที่ 2 กระบวนการสร้างความรู้ เป็นกระบวนการที่ครูช่วยให้นักเรียนเข้าใจ รับรู้ จำ เปรียบเทียบ ประเมินค่า เพื่อค้นหา แสวงหา พิจารณา และตัดสินใจที่จะสรุปความหมายทางวัฒนธรรม

มิติที่ 3 การสอนที่ให้โอกาสอย่างเสมอภาค เป็นการสอนที่ครูปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้นเป็นการสอนที่มีหลากหลายรูปแบบ

มิติที่ 4 การลดอคติ เป็นมิติที่จะช่วยอธิบายลักษณะของบทสนทนาที่มีต่อเชื้อชาติและกลวิธีของนักเรียนที่สามารถช่วยให้เด็กได้พัฒนาเจตคติ และค่านิยมแบบประชาธิปไตยเพิ่มสูงขึ้น

มิติที่ 5 อำนาจของวัฒนธรรมและโครงสร้างของสังคม เป็นมิติที่กล่าวถึงการเป็นกลุ่มและการบอกความเป็นเชื้อชาติ จะช่วยสนับสนุนการมีส่วนร่วมและสนับสนุนความไม่ได้สัดส่วนในผลสัมฤทธิ์กับการปฏิสัมพันธ์ของทีมงาน และนักเรียนระหว่างชนกลุ่มน้อยและเชื้อชาติ ซึ่งองค์ประกอบที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมของโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างขึ้นในวัฒนธรรมของโรงเรียนเพื่อให้พลังของนักเรียนจากหลากหลายเชื้อชาติ ชนกลุ่มน้อยและวัฒนธรรมกลุ่มต่างๆ เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ลักษณะของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้มากที่สุด คือ รูปแบบที่เน้นให้คนกลุ่มวัฒนธรรมย่อยเข้าใจตนเองในบริบททางสังคมของตนเองและวัฒนธรรมหลัก แต่ขณะเดียวกันกลุ่มคนในวัฒนธรรมหลักก็ต้องยอมรับในความแตกต่างของบุคคลอื่นด้วยเช่นกัน

2) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนตามแนวคิดของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

2.1) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนฯ แบบพหุวัฒนธรรม ตามแนวคิดของเบรูธและ แมนนิง (Baruth and Manning, 1992,p. 51) มีดังนี้

2.1.1) รูปแบบการสอน ประกอบด้วย แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทางวัฒนธรรมต่างๆ ในองค์กรมากกว่าที่จะกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่แยกออกเป็นส่วนๆ

2.1.2) รูปแบบการสอนจะเน้นวัฒนธรรมร่วมสมัยให้มากเท่ากับวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์

2.1.3) รูปแบบการสอนควรจะเป็นผลรวมของความพยายามของการนำวัฒนธรรมต่างๆ ให้แพร่กระจายในทุกกิจกรรมและทุกวันที่นำรูปแบบการสอนไปใช้

2.1.4) รูปแบบการสอนควรทำให้มั่นใจว่าไม่มีการถือเพศหนึ่งเพศใดเป็นสำคัญ

2.1.5) รูปแบบการสอนควรยอมรับลักษณะการศึกษาในสังคมสองภาษา และทักษะทางการศึกษาที่ถูกต้องต่อสังคมที่มีภาษาหลากหลาย

2.1.6) รูปแบบการสอนและแนวคิดต่างๆ ควรจะตั้งอยู่บนภูมิหลังและประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก

3) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนแบบพหุวัฒนธรรม ตามแนวคิดของบูซบงตันติวงศ์ (Boos bong Tantiwong,1998, p.2) ที่กล่าวว่า หลักสูตรการศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องเป็นหลักสูตรที่ช่วยเหลือให้นักเรียนให้ได้รับรู้เจตคติและทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติจริงอย่าง

บังเกิดผลสำเร็จภายในวัฒนธรรมของชาติ วัฒนธรรมย่อยของตัวนักเรียนเอง และระหว่างวัฒนธรรมย่อยอื่นๆ เด็กต้องการพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง สะท้อนออกมาจากความละเอียดอ่อนประณีต ซึ่งสมดุลกันระหว่างเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ของชาติและของโลกทั้งหมด

4) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนแบบพหุวัฒนธรรม ตามแนวคิดของแบงก์ส (Banks, 1994, p.116-118) ซึ่งได้กำหนดแนวของประเด็นคำถามให้ตรวจสอบรูปแบบการสอน ดังนี้

4.1) ความหลากหลายทางเชื้อสายและวัฒนธรรมอยู่ในสภาพแวดล้อมของการสอนในรูปแบบการสอนหรือไม่

4.2) รูปแบบการสอน ได้ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางบวกระหว่างสมาชิกกลุ่มต่างๆ ในโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางเผ่าพันธุ์ เชื้อสายและวัฒนธรรมหรือไม่

4.3) บุคลากรที่เกี่ยวข้องในรูปแบบการสอน (ผู้บริหาร ครู วิทยากร ผู้ปกครอง ผู้สนับสนุนการสอนอื่นๆ) มีลักษณะที่มีความหลากหลายทางเชื้อสาย และวัฒนธรรมหรือไม่

4.4) รูปแบบการสอน ได้สะท้อนถึงรูปแบบการเรียนรู้ตามเชื้อสายของนักเรียนในโรงเรียนนั้น ๆ หรือไม่

4.5) รูปแบบการสอน จัดโอกาสที่ต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาการรู้จักตนเองได้ดีขึ้นหรือไม่

4.6) รูปแบบการสอน ช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจความเป็นองค์รวมของประสบการณ์กลุ่มต่างๆ ทางเชื้อสายและวัฒนธรรมหรือไม่

4.7) รูปแบบการสอน แสดงถึงค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมที่ส่งเสริมความแตกต่างทางเชื้อสายและวัฒนธรรมหรือไม่

4.8) รูปแบบการสอน ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการคิด และการตัดสินใจ ทักษะในการมีส่วนร่วมในสังคมและความรู้สึกจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองดีหรือไม่

4.9) รูปแบบการสอนพหุวัฒนธรรม เข้าใจขอบเขต ลำดับเหตุการณ์และแสดงภาพรวมของกลุ่มเชื้อสาย และวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการสอนหรือไม่

4.10) รูปแบบการสอน มีการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ ความเป็นจริงทางสังคม และค่านิยมของกลุ่มเชื้อสายด้วยความหลากหลายทางเชื้อสายไว้หรือไม่

4.11) รูปแบบการสอน วิธีการแบบสหวิทยาการ และพหุวิทยาการ ได้ถูกนำไปใช้ในการออกแบบรูปแบบการสอนหรือไม่

4.12) รูปแบบการสอน ได้ใช้วิธีการของการศึกษาเปรียบเทียบในการเรียนเกี่ยวกับกลุ่มเชื้อสายชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมหรือไม่

4.13) รูปแบบการสอน ได้ช่วยเหลือให้เด็กมีมุมมองในการตีความเหตุการณ์ สถานการณ์และเกี่ยวกับความขัดแย้ง จากความแตกต่างทางด้านเชื้อสายและวัฒนธรรมหรือไม่

4.14) รูปแบบการสอน ได้ให้แนวคิด และอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการของรูปแบบการสอนซึ่งนำไปสู่การเป็นสังคมที่หลากหลายหรือไม่

4.15) โรงเรียน มีการเตรียมโอกาสสำหรับนักเรียนในการมีส่วนร่วมกับประสบการณ์ทางสุนทรียภาพของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเชื้อสาย ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมหรือไม่

4.16) รูปแบบการสอน ได้สร้างโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาวรรณกรรมอย่างเต็มรูปแบบ โดยใช้ภาษาอย่างน้อย 2 ภาษา หรือไม่

4.17) รูปแบบการสอน นำทรัพยากรในชุมชนท้องถิ่นมาใช้มากที่สุดหรือไม่

4.18) กระบวนการประเมิน สะท้อนให้เห็นเชื้อสาย และวัฒนธรรมในชุมชนของเด็กหรือไม่

4.19) โรงเรียนนำความก้าวหน้าทางกระบวนการประเมินเป้าหมายวิธีการ และวิธีการใช้สื่ออุปกรณ์ ถูกนำมาใช้ในเทคนิคการสอนเกี่ยวกับเชื้อสาย และวัฒนธรรมหรือไม่

จากรูปแบบการสอนตามแนวคิดของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ที่ได้กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่าการพิจารณารูปแบบการสอนใดๆ ว่าพัฒนาบนฐานแนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมหรือไม่ ต้องการพิจารณาตั้งแต่ปรัชญา หลักการ เนื้อหาสาระ กิจกรรม สื่อการจัดสภาพแวดล้อม บทบาทครู และการประเมินผลที่ต้องสะท้อนการยอมรับและเห็นคุณค่าในความแตกต่างทางวัฒนธรรม

3.2.4 ความอดทน อดกลั้น

ความอดทน อดกลั้น (Tolerance) ประกอบไปด้วยคุณธรรม จริยธรรมย่อยหลายประการ จำแนกได้ดังนี้

- 1) ความตระหนักในสัญชาติ เชื้อชาติ
- 2) ความยุติธรรม
- 3) มิตรภาพ
- 4) ความไม่มีอคติ
- 5) ความตระหนักต่อคุณค่าของคนทุกคน
- 6) บทบาทหน้าที่ และวินัยในห้องเรียน
- 7) ความสูญเสีย
- 8) ความแตกต่างระหว่างครอบครัว
- 9) ความแตกต่างระหว่างเพศ
- 10) ความเหมือน ความต่าง
- 11) วิถีบุรุษ

12) การเล่นและการทำงาน

13) โลกแห่งความเท่าเทียม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เบอร์สไตน์ (Burstein.2001) ได้ศึกษาเครือข่ายของครูในโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง ในเขตเมืองนครลอสแอนเจลิส โดยศึกษาครูใหม่ที่ทำการสอนมา 2 และ 3 ปีแล้วด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ครูใหม่ เพื่อนครู ครูพี่เลี้ยง (Mentors) และครูใหญ่ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงรูปแบบของเครือข่าย กลยุทธ์อย่างไม่เป็นทางการที่ครูใหม่ใช้ในการสร้างเครือข่าย บทบาทของครูในการส่งเสริมเครือข่าย บทบาทของเครือข่ายในวัฒนธรรมของโรงเรียน

นิภาพรรณ หงษ์เกียรติ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับการปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้างใน 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาเด็ก ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง และด้านการติดต่อสื่อสาร ส่วนด้านการช่วยเหลือและสนับสนุนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับการปฏิบัติเป็นประจำ ได้แก่ การรับบริจาคสิ่งของวัสดุเหลือใช้และเงินทุน การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาพแวดล้อม ตกแต่งอาคารสถานที่เข้าร่วมและช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ฯ การเป็นผู้ช่วยผู้ดูแลเด็กในชั้นเรียน และการจัดหาสื่อประกอบการเรียนรู้ สำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง และด้านการติดต่อสื่อสาร นอกนั้นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการพัฒนาเด็ก และระดับมากที่สุดในการช่วยเหลือและสนับสนุน ได้แก่ การร่วมบริจาควัสดุสิ่งของเหลือใช้และเงินทุน การช่วยเหลือผู้ดูแลเด็กและกิจกรรมต่างๆ การจัดหาสื่อประกอบการเรียนรู้ การร่วมเป็นกรรมการและประเมินผลการจัดกิจกรรมของศูนย์ฯ การร่วมเป็นกรรมการประสานงานการทำงานระหว่างบ้านกับศูนย์ฯ การให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายการใช้บริการของศูนย์ฯ การร่วมพัฒนาสภาพแวดล้อม และจัดงานพิเศษเพื่อหารายได้บำรุงศูนย์ฯ ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่พบปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านการพัฒนาเด็ก ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง และด้านการติดต่อสื่อสาร คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาและไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็ก ส่วนปัญหาด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน คือ ผู้ปกครองฐานะยากจนสำหรับปัญหาของผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่พบในด้านการพัฒนาเด็ก คือ การขาดสื่ออุปกรณ์และการที่ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็ก ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครอง ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม และด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน คือ การขาดงบประมาณ

ประพันธ์ ทองสีด้า (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ผลการวิจัย พบว่า ความรู้ใน

การดูแลเด็กปฐมวัย ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก ส่วนการสนับสนุนจากหน่วยงานและชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง การปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและระยะเวลาการปฏิบัติงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและการสนับสนุนจากหน่วยงานและชุมชน สามารถร่วมกันทำนุบำรุงการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร้อยละ 40.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปรศนิ เจริญใจ (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ อยู่ในระดับมาก ทั้งความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จและประชาชนที่อาศัยในตำบลเทพเสด็จ ในฐานะผู้ปกครองนักเรียน โดยในส่วนของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นที่ตรงกันด้านบุคลากร ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านผู้เรียน และประชาชนที่อาศัยในตำบลเทพเสด็จในฐานะผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจในประสิทธิภาพของผู้เรียนในระดับมาก การวิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ ด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็กควรได้รับการส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทางการศึกษาทุกคน เพื่อให้เกิดการยอมรับในคุณภาพของผู้สอนด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจะนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนและการจัดระบบข้อมูลต่างๆ ในศูนย์ฯ เพื่อให้เกิดความเป็นปัจจุบันของข้อมูล และเด็กนักเรียนสนใจที่จะเรียนหนังสือมากขึ้น และด้านผู้เรียนควรที่จะเลือกสื่อและมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเล็กซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

สุทธิดา มาลีเลิศ (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัยอนุบาลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้ดูแลเด็กได้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการรอบด้าน คือ กิจกรรมเข้าจังหวะ การร้องเพลง การเล่นและ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการเล่านิทาน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่มีห้องเรียนชั้นอนุบาลแยกเป็นเอกเทศ ทั้งนี้เน้นที่ ความปลอดภัย อากาศถ่ายเท มีแสงสว่าง การจัดตกแต่งห้องเรียนด้วยป้ายนิเทศ ผลงานของเด็ก และของใช้ส่วนตัวสำหรับเด็กแต่ละมีบริเวณของสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นสนาม ด้านสื่อการเรียนการสอนผู้ดูแลเด็กใช้สื่อและซ่อมแซมสื่อที่ผลิตขึ้นเองร่วมกับเด็ก โดยเลือกสื่อที่มีราคาถูก และหาง่ายในท้องถิ่น ด้านการประเมินพัฒนาการ ผู้ดูแลเด็กใช้วิธีสังเกตพฤติกรรม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ปัญหาที่พบผู้ดูแลเด็กมีจำนวนไม่เพียงพอและขาดความรู้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่จำกัดการจัดสนามเด็กเล็กและเครื่องเล่นสนามมีไม่

เพียงพอและไม่เหมาะสมกับวัยของเด็ก และขาดเครื่องมือ/อุปกรณ์ในการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

วรรณิ์ แกมเกตุ (2540) ได้ให้ความหมายว่า ตัวบ่งชี้เป็นสารสนเทศหรือที่สังเกตได้เชิงปริมาณหรือค่าที่สังเกตได้เชิงคุณภาพซึ่งใช้บ่งบอกสถานะ สิ่งที่มีงวัดหรือสะท้อนลักษณะรวมทั้งปัญหาหรืออุปสรรคของการดำเนินงานอย่างกว้างๆ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ตัวแปรตัวประกอบ หรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของระบบการศึกษาหรือสภาพที่ต้องการศึกษา ส่วนใดส่วนหนึ่ง ณ จุดเวลาหรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งมีลักษณะเชิงคุณภาพหรือปริมาณโดยการนำข้อมูลหรือตัวแปรหรือข้อเท็จจริงมาสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดคุณค่าที่สามารถชี้ให้เห็นคุณลักษณะหรือสภาพการณ์นั้นได้และใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลาที่ต่างกันเพื่อให้ทราบถึงเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ต้องการศึกษาได้และเป็นเครื่องมือหรือสิ่งที่บ่งบอกถึงความก้าวหน้าความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของกิจกรรมหรือกระบวนการดำเนินงานเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดในมิติต่างๆ ทั้งในเชิงปริมาณเชิงคุณภาพ

เกสรี สุวรรณเรืองศรี (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาการสอนระดับอนุบาลในชุมชนไทยมุสลิมภาคใต้” การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาโปรแกรมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาการสอนระดับอนุบาลในชุมชนไทยมุสลิมภาคใต้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษากรณีศึกษา คือ ประชาชนบ้านตะโละแอละและบุคลากรโรงเรียนบ้านตะโละแอละ ในปี พ.ศ. 2541-2542 อำเภอท้ายเขา จังหวัดภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มทำงานและสมาชิกสนับสนุน ผลการทดลองใช้โปรแกรมฯ พบว่า การสอนระดับอนุบาลแสดงให้เห็นการยอมรับ และเห็นคุณค่าวัฒนธรรมตนเอง และวัฒนธรรมอื่นใน 7 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดประสบการณ์การสอนระดับอนุบาล 2) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อนักเรียนและชุมชน 4) วิสัยทัศน์ 5) สภาพแวดล้อมและสื่อ 6) ภูมิปัญญาชุมชน 7) นโยบายร่วมกันของโรงเรียนและชุมชน

จิรภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์ (2544) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างพหุปัญญาให้กับเด็กวัยอนุบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม” โดยการศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพหุปัญญา 8 ด้าน ได้แก่ 1) ภาษา 2) เหตุผลและคณิตศาสตร์ 3) มิติสัมพันธ์ 4) ร่างกาย 5) คนตรี 6) การเข้าใจผู้อื่น 7) การเข้าใจตนเอง และ 8) การเข้าใจธรรมชาติให้กับเด็กวัยอนุบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ตามแนวคิด

พหุวัฒนธรรมกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ เด็กวัยอนุบาลที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่เรียนร่วมกันเป็นลักษณะพหุวัฒนธรรม ระหว่างเด็กไทยนับถือศาสนาพุทธ และเด็กไทยนับถือศาสนาอิสลาม กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 30 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน กลุ่มควบคุม 15 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลองใช้รูปแบบการสอนฯ กลุ่มทดลองมีคะแนนพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน สูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) หลังการทดลองใช้รูปแบบการสอน กลุ่มทดลองมีคะแนนพหุปัญญาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 3) ผลการวิเคราะห์โอกาสในการพัฒนาพหุปัญญา จากการทดลองใช้รูปแบบการสอนพบว่า รูปแบบการสอนเอื้อต่อการพัฒนาพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน ของเด็กวัยอนุบาล

Anicich ,Maggie, และ Kirk,Rea (1999) ได้นำเสนอรายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาที่ตระหนักเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมที่ได้นำไปใช้ในโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมในชั้นเรียนระดับปฐมวัยของโรงเรียนแถบชานเมืองของลอสแอนเจลิส โครงการนี้พยายามสนับสนุนให้เด็กๆ มีความภาคภูมิใจในเชื้อชาติของตนเองและลดอคติทางเชื้อชาติ โครงการนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 2 เดือน พบว่า มีรูปแบบพฤติกรรมหลัก 4 รูปแบบ ที่เด็กแสดงออกมานั้นคือ 1) ความรู้สึกทางบวกต่อตนเอง 2) ความสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างตนเองและคนอื่นๆ 3) ทักษะคติในทางบวกเกี่ยวกับวัฒนธรรม และ 4) ความร่วมมือระหว่างเด็กๆ ที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่าง กิจกรรมซึ่งใช้ในการสร้างความรู้สึกทางบวกต่อตนเอง คือ การอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับความแตกต่างกันของแต่ละคน การเล่นด้วยกันกับคนอื่น ๆ การดูความแตกต่างของนักเรียน การเตรียมให้มี การเขียนประวัติตนเองหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ชื่อ เพศ อายุ ที่อยู่ โดยการเขียนและวาดภาพประกอบจากเพื่อนๆ และการจัดให้มีเด็กหนึ่งคนที่เป็น “ดาวเด่นของสัปดาห์” ในการสนับสนุนให้มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตนเองกับผู้อื่นให้ช่วยให้เด็กๆ แยกแยะความเหมือนและความต่าง มีกิจกรรมการเขียนวารสารรายวัน การแสดงละครและอื่นๆ ในการสร้างความรู้สึกทางบวกเกี่ยวกับวัฒนธรรม ครูใช้เกมที่ตรวจสอบความแตกต่างและความเหมือนของนักเรียน แล้วให้เด็กได้รู้ว่าพวกเขามีทั้งความเหมือนและความแตกต่าง ในการสร้าง ความร่วมมือระหว่างเด็กๆ ที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างต่างนั้นครูได้เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมด้วย การนำสื่อการเรียนมาจากที่บ้านแล้วเล่าเรื่องสั้นๆ เกี่ยวกับพวกเขาและวัฒนธรรมของพวกเขา และยังมีกิจกรรมในการให้เด็กแต่ละคนได้ปะติดปะต่อภาพของเพื่อนๆ ในช่องสี่เหลี่ยมโดยให้มีการจับคู่กันเกี่ยวกับสีผิวของเพื่อนๆ และเด็กๆ ได้สรุปว่า “พวกเราล้วนเหมือนกันและพวกเรานั้นแตกต่างกันเช่นกัน”

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทที่ 3

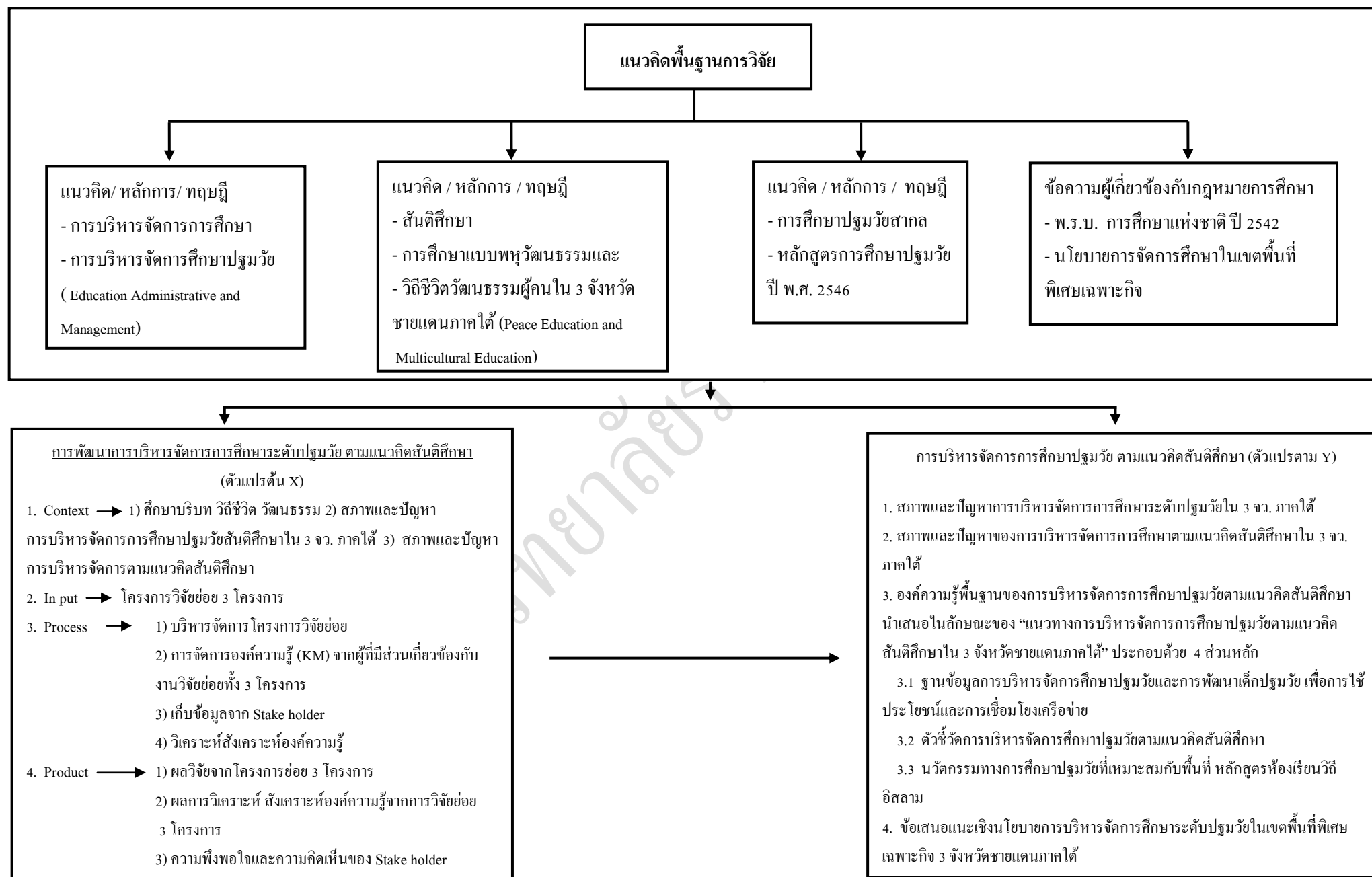
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในโครงการ “การพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิด
สันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” มีลักษณะเป็น “ชุดโครงการวิจัย” ประกอบไปด้วย
งานวิจัยย่อย 3 เรื่อง ประกอบด้วย

1. การพัฒนาฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษและการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิด
สันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. การพัฒนาตัวชี้วัดของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยและรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

คำอธิบายกรอบแนวคิด

การวิจัยนี้เป็นงาน Area-Based ที่ตรงกับความต้องการของพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยศึกษาวิจัยในกรอบของ“การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย” (Early Childhood Education Administrative and Management) ลักษณะของชุดโครงการวิจัยนี้ คือ

1. ด้านการบริหารจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นที่ฐานข้อมูลซึ่งเป็นฐานการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยทั้งระบบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำร่องศึกษาและทดลองใช้เพียง 1 ฐาน
2. ตัวชี้วัดของการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา (Peace Education)
3. ตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยที่เป็นหัวใจหลัก คือ ตัวหลักสูตรที่ยอมรับความแตกต่าง หลากหลายทางวัฒนธรรมวิถีชีวิตประชาชนในพื้นที่นั้นคือ “หลักสูตรห้องเรียนวิถีชีวิตอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัย ตามแนวคิดสันติศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้”

ทั้ง 3 เรื่องซึ่งเป็นโครงการย่อยภายใต้ชุดวิจัยนี้เป็น 3 เรื่องหลักที่สำคัญ และจำเป็นที่เป็นรากฐานของการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

ดังนั้นการวัดตัวแปรตาม (Y) ของชุดโครงการวิจัยนี้ คือ “การบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา” จึงไม่ได้วัดที่เด็กปฐมวัยโดยตรง แต่วัดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stake holder) ของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปฐมวัย
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย
4. นักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัย
5. ผู้นำทางศาสนาทุกศาสนาทั้งอิสลาม พุทธ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
6. ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากกรอบแนวคิดจะเห็นว่าการศึกษาวิจัยในชุดโครงการนี้มีแนวคิดพื้นฐาน 4 กลุ่มประกอบด้วย

1. กลุ่มแนวคิด หลักการ และทฤษฎีด้านการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย
2. กลุ่มแนวคิดหลักการ และทฤษฎีด้านสันติศึกษา
- 2.1 วิถีชีวิตวัฒนธรรมของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. กลุ่มแนวคิดด้านการบริหารจัดการการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย

3.1 แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการศึกษาปฐมวัยสากล

3.2 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปี พุทธศักราช 2546

4. กลุ่มของความรู้และข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาของไทย

4.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2546 ปรับปรุง 2545

4.2 นโยบายการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตัวแปรต้น (X) ของชุดโครงการ คือ “การพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา” ซึ่งในชุดโครงการนี้ใช้การพัฒนาโครงการวิจัยย่อย 3 โครงการ เพื่อค้นหาองค์ความรู้ที่จะมาผสาน สังเคราะห์ให้เห็นการพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาใน 4 ส่วน

1. ศึกษาบริบท วิถีชีวิต วัฒนธรรม (Context) / สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยสันติศึกษาใน 3 จว. ภาคใต้ / สภาพและปัญหาการบริหารจัดการตามแนวคิดสันติศึกษา

2. ศึกษาวิจัยในโครงการวิจัยย่อย 3 โครงการ (Input) ซึ่งเป็นฐานสำคัญในการวางแผนทางการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1 การพัฒนาฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (A Development of Early Childhood Education Administrative and Management for Peace Data-Based in Three Southern Border Provinces, Thailand) เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การบริหารจัดการเครือข่าย

2.2 การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (A Development of Early Childhood Education Administrative and Management for Peace Indicator in Three Southern Border Provinces, Thailand) เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนามาตรฐานการบริหารจัดการการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยต่อไป

2.3 การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (A Development of Early Childhood Islamic Curriculum in Three Southern Border Provinces, Thailand) เพื่อเชื่อมโยงสู่การบริหารงานวิชาการด้านการศึกษาระดับปฐมวัยในพื้นที่ โดยพัฒนาที่หัวใจของงานวิชาการ นั่นคือ “หลักสูตร”

3. บริหารจัดการโครงการย่อยทั้ง 3 โครงการ / จัดการความรู้ (KM) จากโครงการวิจัยย่อยทั้ง 3 โครงการ / เก็บข้อมูลจาก Stake holder / วิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ความรู้ (Process)

4. ความพึงพอใจและความคิดเห็นของ Stake holder

ตัวแปรตาม (Y)

ตัวแปรตาม (Y) ของชุดโครงการวิจัยนี้ คือ “การบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา” ซึ่งวัดจาก Stake holder ของการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปฐมวัย
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย
4. นักวิชาการด้านการศึกษาระดับปฐมวัย
5. ผู้นำทางศาสนาทุกศาสนาทั้งอิสลาม พุทธ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
6. ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตัวแปรตาม (Y) ของชุดโครงการวิจัยนี้จะอยู่ภายใต้ ประกอบด้วย

3.1 สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.2 สภาพและปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.3 องค์ความรู้พื้นฐานของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา 3 เรื่อง

1) ฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยและการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อการใช้ประโยชน์และการเชื่อมโยงเครือข่าย

2) ตัวชี้วัดการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา

3) นวัตกรรมทางการศึกษาระดับปฐมวัยที่เหมาะสมกับพื้นที่ หลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามตามแนวคิดสันติศึกษา

3.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในเขตพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยภายใต้ชุดโครงการ “การพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” มีผลการวิจัย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 3 องค์ความรู้ของการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา

ตอนที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

รายละเอียดของผลการศึกษาวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย จำนวน 463 คน ปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สภาพและปัญหา	จำนวน (ความถี่)	การจัดลำดับ
1. สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ได้ต่อเนื่อง	198	1
2. ไม่มีการจัดทำหลักสูตรบูรณาการระหว่างหลักสูตรทางศาสนาอิสลามกับหลักสูตรปฐมวัย	161	2
3. งบประมาณไม่เพียงพอ	48	4
4. ครูผู้สอนหรือผู้ดูแลเด็กไม่มีความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม	56	3
รวม	463	

จากตารางที่ 4.1 พบว่า สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย 3 ลำดับแรก คือ สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ได้ต่อเนื่อง จำนวน 198 คน อยู่ในลำดับที่ 1 ไม่มีการจัดทำหลักสูตรบูรณาการระหว่างหลักสูตรทางศาสนาอิสลามกับหลักสูตรปฐมวัย จำนวน 161 คน อยู่ในลำดับที่ 2 และครูผู้สอนหรือผู้ดูแลเด็กไม่มีความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม จำนวน 56 คน อยู่ในลำดับที่ 3

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย จำนวน 463 คน ปรากฏผลดัง ตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาตามแนวคิดสันติศึกษาในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้

สภาพและปัญหา	จำนวน (ความถี่)	การจัดลำดับ
1. สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้เกิดความหวาดระแวงและไม่เข้าใจกัน	176	1
2. ครูผู้สอนที่นับถือศาสนาแตกต่างจากผู้เรียนไม่เข้าใจวัฒนธรรมผู้เรียน	105	2
3. ไม่มีหลักสูตรหรือนวัตกรรมการที่มุ่งเน้นการอยู่ร่วมกัน	108	3
4. มีการเปลี่ยนแปลงครูผู้สอน	70	4
5. ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ	24	5
รวม	463	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาตามแนวคิดสันติศึกษา 3 ลำดับแรก คือ สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้เกิดความหวาดระแวงและไม่เข้าใจกัน จำนวน 176 คน อยู่ในลำดับที่ 1 ครูผู้สอนที่นับถือศาสนาแตกต่างจากผู้เรียนไม่เข้าใจวัฒนธรรมผู้เรียน จำนวน 105 คน อยู่ในลำดับที่ 2 และ ไม่มีหลักสูตรหรือนวัตกรรมการที่มุ่งเน้นการอยู่ร่วมกัน จำนวน 108 คน อยู่ในลำดับที่ 3

ตอนที่ 3 องค์ความรู้ของการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาวิจัยในโครงการวิจัยย่อย 3 โครงการ เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมองค์ความรู้ของการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาปรากฏผล ดังนี้

ฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. สภาพการณ์ในครอบครัวและชุมชนส่งผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 66.4 ส่วนใหญ่มีอายุ 23-32 ปี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 387 คน คิดเป็นร้อยละ 86.3

ผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับการศึกษาสายสามัญสูงสุดคือปริญญาตรี จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 40.9 ระดับการศึกษาสายศาสนาสูงสุด คือ ชั้นมธวชชีเตาะห์ ชั้นปีที่ 5-7 จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 พื้นที่อาศัยในปัจจุบันคือ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 33.6

ผู้ตอบแบบสอบถาม สถานภาพครอบครัวของเด็กปฐมวัย คือ บิดา-มารดา อยู่ร่วมกัน จำนวน 342 คน คิดเป็นร้อยละ 76.0 ผู้อาวุโสที่มีในครอบครัว (อายุ 60 ปีขึ้นไป) คือ 1 คน จำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 68.0 ผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย (ผู้ปกครอง) คือ บิดา-มารดา จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0

ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย คือ มารดา จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 อาชีพประจำ คือ รับจ้างทั่วไป จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 จำนวนสมาชิกในครอบครัว คือ 5 คนขึ้นไป จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนเด็กปฐมวัยในครอบครัว (เด็กอายุแรกเกิด-6 ปี) คือ 1 คน จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 64.4 ภาษาที่ใช้ในครอบครัว คือ มลายูถิ่น จำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7

สภาวะการณ์ในครอบครัวของเด็กปฐมวัยที่อยู่ในระดับมากที่สุดประกอบด้วย เป้าหมายสูงสุด คือ เติบโตเป็นคนที่ดีตามหลักศาสนา เป้าหมายสูงสุด คือ ให้เด็กปฐมวัยเติบโตเป็นคนที่มีความมั่นใจ และเป้าหมายสูงสุด คือ ให้เด็กปฐมวัยเติบโตเป็นคนที่มีความแข็งแรงมีบุคลิกภาพดี และที่อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่มุ่งเน้นการประหยัดและอ้อม มีการจัดสภาพบรรยากาศภายในบ้านที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และผู้ปกครองติดตามการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามลำดับ

แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ จำนวน 151 คน อยู่ในลำดับที่ 1 สนามกีฬา จำนวน 72 คน อยู่ในลำดับที่ 2 และสนามเด็กเล่น จำนวน 69 คน อยู่ในลำดับที่ 3

การติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านของประชาชนในชุมชน (อาเซียน) มี 3 ลักษณะ ดังนี้ คือ ผ่านการความเป็นเครือญาติ จำนวน 205 คน อยู่ในลำดับที่ 1 การเดินทางท่องเที่ยว จำนวน 109 คน อยู่ในลำดับที่ 2 และการประกอบอาชีพ จำนวน 57 คน อยู่ในลำดับที่ 3

2. สภาพการณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1 สภาพการณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 30 แห่ง ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรากฏผลดังนี้

2.1.1 นโยบายด้านการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยจัดให้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ๆ รับผิดชอบ โดยนโยบายนี้ให้ความสำคัญกับการให้บริการกับพ่อแม่ผู้ปกครองในชุมชนให้สามารถใช้เวลาในการประกอบอาชีพ และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย

2.1.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาระดับปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้นำของการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในที่นี้คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีภาวะผู้นำทางวิชาการสามารถบริหารจัดการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ แต่อยู่ภายใต้การกำกับของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลตำบลที่รับผิดชอบ

2.1.3 การบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1) การบริหารจัดการด้านวิชาการ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปี พ.ศ. 2546 เป็นหลักสูตรแกนกลางมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยมีการบูรณาการหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนได้เรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติและมีส่วนร่วมตามวัย

2) การบริหารจัดการด้านบุคลากร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหัวหน้าศูนย์รับผิดชอบด้านการบริหารจัดการและมีผู้ดูแลเด็กรับผิดชอบจัดการเรียนรู้

3) การบริหารจัดการด้านงบประมาณ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบ

4) การบริหารด้านการพัฒนาผู้เรียน

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกับผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไปตามบริบทของชุมชนพื้นที่เป็นหลัก

2.1.4 เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สามารถจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ และมีการรวมกลุ่มกันของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับตำบลในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน มุ่งเน้นการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเด็กปฐมวัย

2.2 สภาพการณ์ของชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการซึ่งนับเป็นตัวแทนของชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 30 ครอบครัว ปรากฏผลดังนี้

2.2.1 หน่วยงานหรือสถานศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในชุมชน

หน่วยงานหรือสถานศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในชุมชนประกอบด้วย

1) หน่วยงานภาครัฐ

1.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2) โรงเรียน

2) หน่วยงานภาคเอกชน และกลุ่มองค์กรต่างๆ

2.1) โรงเรียนเอกชน

2.2) ตาดีกา

2.2.2 เครือข่ายการจัดการศึกษาปฐมวัยในชุมชน

เครือข่ายการจัดการศึกษาปฐมวัยในชุมชนมีเครือข่ายอย่างเป็นทางการ คือ เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเครือข่ายโรงเรียน

3. แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยครอบครัว และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1 แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยครอบครัว

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง จำนวน 30 ครอบครัว ถึงแนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัยปรากฏผลดังนี้

3.1.1 ผู้ปกครองต้องหาความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยอยู่เสมอ

3.1.2 ผู้ปกครองต้องมีความพร้อมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ

3.1.3 ผู้ปกครองต้องอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยความรักให้ความอบอุ่นอย่างเพียงพอ

3.1.4 ผู้ปกครองต้องมีจิตใจที่หนักแน่น มั่นคงไม่หวั่นไหวไปตามกระแสของวัตถุนิยม

3.1.5 ผู้ปกครองต้องสอดส่องดูแล สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ของเด็กปฐมวัย และในชุมชนมิให้เด็กปฐมวัยเผชิญหน้ากับสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี หรือภัยในรูปแบบต่างๆ

3.1.6 ผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามหลักการของศาสนาอิสลาม

3.1.7 ผู้ปกครองต้องเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้วิถีชีวิตวัฒนธรรมของคนอื่นๆ ที่แตกต่างจากตนเอง

3.1.8 ผู้ปกครองต้องให้เด็กปฐมวัยเติบโตขึ้นโดยดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของตนเอง เช่น การใช้ภาษามลายูถิ่น

3.1.9 ผู้ปกครองต้องเอาใจใส่เรื่องสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย เช่น การให้ดื่มนมแม่ การกินอาหารที่มีประโยชน์ถูกสุขลักษณะ

3.1.10 ผู้ปกครองต้องส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะการอ่านอัลกุรอาน และอ่านสิ่งที่มีประโยชน์อื่นๆ เช่น หนังสือ และนิทาน

3.2 แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 30 แห่ง ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรากฏผลดังนี้

3.2.1 มีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการศึกษาปฐมวัยอย่างชัดเจน

3.2.2 มีนักวิชาการศึกษาซึ่งผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทางการศึกษาปฐมวัยและต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู

3.2.3 จัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

3.2.4 ให้นักเรียนได้เรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมตนเอง และวัฒนธรรมของผู้อื่นไปพร้อมๆ กัน

3.2.5 ให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมกลางของชาติไทย

3.2.6 ให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด

3.2.7 ให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

3.2.8 ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามหลักการศาสนาอิสลาม

4. ฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการสนทนากลุ่มผู้ดูแลเด็กจำนวน 30 คน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแนวคิดสันติศึกษา ซึ่งเป็นตัวแทนหน่วยงานที่ใช้ข้อมูล พบว่า ผู้ดูแลเด็กต้องการให้มีการรวบรวมข้อมูลในการจัดทำฐานข้อมูล คือ ฐานข้อมูลด้านเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมีลักษณะการดำเนินงานแบบโดยการรวมกลุ่มกันดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยเน้นการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับการไฝ่สันติ และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

“พวกเราอยากให้มีการรวบรวมรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทำงานร่วมมือกัน
จะได้สะดวกในการติดต่อประสานงาน”

ผู้ดูแลเด็ก, 2556

“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเราสอนเด็กจากครอบครัว
ปลูกฝังให้เด็กอยู่ร่วมกันกับคนอื่น ๆ ได้อย่างมีความสุข”

ผู้ดูแลเด็ก, 2556

“ส่วนใหญ่พวกเราทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายในระดับตำบลก็คือทุกศูนย์มาทำงานร่วมกัน
ในระดับอำเภอจังหวัดก็เป็นเครือข่ายกันที่ชัดเจนที่สุด คือ ระดับตำบล”

ผู้ดูแลเด็ก, 2556

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำร่องการพัฒนาฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษา และการพัฒนาเด็กปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยพัฒนาเป็นฐานข้อมูลเครือข่าย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 หลักการสำคัญของฐานข้อมูล

4.1.1 เป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.1.2 เป็นฐานข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐที่เป็นเจ้าของข้อมูล

4.1.3 ผู้ใช้ข้อมูล คือ หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งผู้ปกครองและผู้นำชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.1.4 เป็นฐานข้อมูลที่มีประโยชน์ในการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.2 วัตถุประสงค์ของฐานข้อมูล

4.2.1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.2.2 เพื่อให้บริการเกี่ยวกับข้อมูลของเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.3 เนื้อหาสาระของฐานข้อมูล

เนื้อหาสาระของฐานข้อมูล ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

จำนวนและรายชื่อเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และจำนวนและรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รวมตัวในลักษณะเครือข่ายในระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยมีรายละเอียดในแต่ละส่วนดังนี้

4.3.1 จำนวนเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
จำนวน 113 เครือข่าย

1) เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบลจังหวัดยะลา	จำนวน 24 เครือข่าย
2) เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบลจังหวัดปัตตานี	จำนวน 35 เครือข่าย
3) เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบลจังหวัดนราธิวาส	จำนวน 54 เครือข่าย

4.3.2 จำนวนและรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รวมตัวในลักษณะเครือข่ายในระดับตำบลใน
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 113 เครือข่าย

1) เครือข่ายจังหวัดยะลา จำนวน 24 เครือข่าย ดังนี้

1.1) อบต.บาละ ประกอบด้วย

1.1.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจุฬารักษ์ 11 ม.7

1.1.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.บาละ

1.2) อบต.กรงปินัง ประกอบด้วย

1.2.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยะฮือริ ม.6

1.2.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอุเป ม.9

1.2.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอัลอะดะวาตุลอิสลามียะฮ์

1.2.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดชาแมะบ้านลือเมาะ

1.3) อบต.สะเอะ ประกอบด้วย

1.3.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอัลมูบาร็อก

1.3.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านสะเอะ

1.3.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบือละ

1.3.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุดงกูจิ ม.1

1.4) อบต.ปูโรง ประกอบด้วย

1.4.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตะโละปานะ ม.3

1.4.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกูโปะกาโล ม.4

1.4.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปูโรง ม.2

1.4.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัยเตาะแตะ

1.5) อบต.ธารโต ประกอบด้วย

- 1.5.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปยุต
- 1.5.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนิคม
- 1.5.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมายอ

1.6) อบต.บ้านแหร ประกอบด้วย

- 1.6.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแหร
- 1.6.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ่อหินนอก
- 1.6.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาตูปูเต๊ะ
- 1.6.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบัวทอง

1.7) อบต.แม่หวาด ประกอบด้วย

- 1.7.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปะเต็ง
- 1.7.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวังไทร
- 1.7.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กละหาด
- 1.7.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขาะ

1.8) อบต.ตลิ่งชัน ประกอบด้วย

- 1.8.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตะบิงตัง
- 1.8.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกือลอง
- 1.8.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพับผ้า
- 1.8.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตลาดนิคม
- 1.8.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคีรีลาด
- 1.8.6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดดารุงมะรุฟ

1.9) อบต.ตานะปูเต๊ะ ประกอบด้วย

- 1.9.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกาสัง
- 1.9.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำนบ
- 1.9.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดยาเมะตานะปูเต๊ะ

1.10) อบต.บันนังสตา ประกอบด้วย

- 1.10.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาโงยแจเกาะ
- 1.10.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กป่าหวัง
- 1.10.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดซัมซูดิน
- 1.10.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอัตตะหีร์

- 1.10.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัธยมอินอรุณ
- 1.11) อบต.บาเจาะ ประกอบด้วย
 - 1.11.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาเจาะ
 - 1.11.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางกลาง
- 1.12) อบต.พร่อน ประกอบด้วย
 - 1.12.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจ่าหนัน
 - 1.12.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตาสา
- 1.13) อบต.ตาเซะ ประกอบด้วย
 - 1.13.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตาเซะ
 - 1.13.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชีวิตสดใสอิสลามศาสน์ดารุลสลามฯ
- 1.14) อบต.ปะแต ประกอบด้วย
 - 1.14.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปะแต
 - 1.14.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านฆอรรอราแม
 - 1.14.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตอเลาะ
- 1.15) อบต.บาไร่ ประกอบด้วย
 - 1.15.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาไร่
 - 1.15.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัธยมบ้านชีเซะ
 - 1.15.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัธยมกำแพงตันหยง
 - 1.15.4) ศูนย์พัฒนาเด็กมัธยมนูรุลสุดา
- 1.16) อบต.เกาะรอ ประกอบด้วย
 - 1.16.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกาะรอ
 - 1.16.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัธยมตูรอฮิม
- 1.17) อบต.ท่าธง ประกอบด้วย
 - 1.17.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กป่าบอน
 - 1.17.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจาร์ดัง
- 1.18) อบต.บาโงย ประกอบด้วย
 - 1.18.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกูโบ๊ะลาบี
 - 1.18.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัธยมบ้านบาโงย
 - 1.18.3) ศูนย์พัฒนาเด็กมัธยมนูรุดินนูลอิสลาม

1.19) อบต.วังพญา ประกอบด้วย

1.19.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลสุดา

1.19.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอัลฟาลุสอามีลิน

1.20) อบต.เนินงาม ประกอบด้วย

1.20.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบันนังดาบู

1.20.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านเกียะ

1.21) อบต.ยะดี๊ะ ประกอบด้วย

1.21.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลนาอิม

1.21.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกูแบ

1.22) อบต.ยะรม ประกอบด้วย

1.22.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านใหม่ ม.6

1.22.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาข่อย

1.22.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านราโมง

1.23) อบต.อัยเยอร์เวง ประกอบด้วย

1.23.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนากอ ม.9

1.23.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านอัยเยอร์เวง ม.1

1.23.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านวังใหม่

1.24) อบต.ตานะแมเราะ ประกอบด้วย

1.24.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบ่อน้ำร้อน

1.24.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านด่านสันติราษฎร์

1.24.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตานะแมเราะ

2) เครื่องข่ายจังหวัดปัตตานี จำนวน 35 เครื่องข่าย ดังนี้

2.1) อบต.บาราโหม ประกอบด้วย

2.1.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปาเราะ ม.2

2.1.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านปาเราะ ม.2

2.2) อบต.ตะโละดือรามัน ประกอบด้วย

2.2.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตะโละดือรามัน ม.3

2.2.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดตะโละดือรามัน (ยุบรวมกับบ้านกาหยิ)

- 2.3) อบต.โคกโพธิ์ ประกอบด้วย
- 2.3.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดสะบือรังละห์
 - 2.3.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสามยอด ม.8
- 2.4) อบต.ช้างให้ตก ประกอบด้วย
- 2.4.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสวนนอก ม.1
 - 2.4.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านช้างให้ตก ม.3
- 2.5) อบต.ท่าเรือ ประกอบด้วย
- 2.5.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านควนเปล ม.2
 - 2.5.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านท่าเรือ
- 2.6) อบต.บางโกระ ประกอบด้วย
- 2.6.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านลือแตก ม.5
 - 2.6.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดสุนทรวาริ
- 2.7) อบต.ทรายขาว ประกอบด้วย
- 2.7.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทรายขาว ม.3
 - 2.7.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านควนลังงา ม.1
- 2.8) อบต.ป่ากู ประกอบด้วย
- 2.8.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปาแดปาลัส ม.1
 - 2.8.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดจือมือฆา (รูปแบบที่ 1)
- 2.9) อบต.คอน ประกอบด้วย
- 2.9.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านคลอง
 - 2.9.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านป่าสัก ม.6
- 2.10) อบต.กระเสาะ ประกอบด้วย
- 2.10.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดกอถ้ำ
 - 2.10.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกลางสาต ม.1
 - 2.10.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกำปงบารู
- 2.11) อบต.ปะโค ประกอบด้วย
- 2.11.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านควนหยี ม.3
 - 2.11.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบุญคน
 - 2.11.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลอามาน บ้านบาโง

2.12) อบต.กลางา ประกอบด้วย

2.12.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบะละแต ม.4

2.12.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกลางา

2.13) อบต.ลุมปะโยะไร ประกอบด้วย

2.13.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตะบิงตัง ม.4

2.13.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านน้ำใส ม.5 (มัสยิดนาสาเดิม)

2.13.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบูเกะกุง ม.7 (มัสยิดฮิดายาตุลอิสลามียะห์)

2.14) อบต.ตรัง ประกอบด้วย

2.14.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนตรัง

2.14.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขาวัง

2.15) อบต.ป่าไร่ ประกอบด้วย

2.15.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวังกว้าง ม.5

2.15.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดท่าแรดคารุสตาม (รูปแบบที่ 1)

2.16) อบต.ม่วงเตี้ย ประกอบด้วย

2.16.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านคูระ

2.16.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านตันหยง (กำบังยอร์)

2.16.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลอามาน (สูงตันหยง)

2.16.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทำนบ ม.5

2.16.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านม่วงเตี้ย

2.16.6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกูแบปยู

2.16.7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปลักปรือ

2.17) อบต.ไทรทอง ประกอบด้วย

2.17.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสารวัน ม.2

2.17.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดโคกนิบง

2.18) อบต.เตระบอน ประกอบด้วย

2.18.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเตระบอน ม.1

2.18.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปลูเกาดีอแร

2.18.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดตายุลอิสลาม

2.18.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยามูติกอ (ชะเมาสามต้น)

2.18.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านฮูแตกอแล

2.19) อบต.ละหาร ประกอบด้วย

- 2.19.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขา ม.3
- 2.19.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดทุ่งน้อย
- 2.19.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดช่องแมวนุรุคดิน

2.20) อบต.ตะบิ้ง ประกอบด้วย

- 2.20.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดกุเบบาเคาะ
- 2.20.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารูลิฮซาน (เจาะกือเย)
- 2.20.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านลานช้าง

2.21) อบต.แป้น ประกอบด้วย

- 2.21.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเจาะโบ ม.1
- 2.21.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแป้น ม.6

2.22) อบต.กอลำ ประกอบด้วย

- 2.22.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกอลำ ม.1
- 2.22.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปลูตาซาซิง ม.4
- 2.22.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกูเบสิรา

2.23) อบต.เขาตูม ประกอบด้วย

- 2.23.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโสร่ง ม.3
- 2.23.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านจาเราะบองอ ม.5
- 2.23.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่ายสิรินธร ม.1
- 2.23.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาโงยะหา ม.4
- 2.23.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านจาเราะ ม.2
- 2.23.6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกจีเหล็ก ม.6
- 2.23.7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนิปีสุละ ม.7

2.24) อบต. ประจัน ประกอบด้วย

- 2.24.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบราโอ ม.1
- 2.24.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านประจัน ม.2

2.25) อบต.เมาะมาวี ประกอบด้วย

- 2.25.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านพงกูวัง ม.1
- 2.25.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเกาะบาตอ ม.5

2.26) อบต.จะรัง ประกอบด้วย

2.26.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านจะรัง ม.7

2.26.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดสะแปนอง

2.27) อบต.ตะโละ ประกอบด้วย

2.27.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดปลากง

2.27.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตะโละ ม.1

2.27.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปาโสะกาเยาะ ม.2

2.28) อบต.ตะโละกาโปรี ประกอบด้วย

2.28.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าพง ม.4

2.28.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าด่าน ม.3

2.29) อบต.ตันหยงดาลอ ประกอบด้วย

2.29.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดีอระ ม.2

2.29.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดตอหลัง

2.29.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดตันหยงดาลอ

2.30) อบต.ราตาปันยัง ประกอบด้วย

2.30.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดพังกับ

2.30.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านยาว ม.1

2.31) อบต.สาบัน ประกอบด้วย

2.31.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสาบัน ม.3

2.31.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดตะโล๊ะ

2.32) อบต.แหลมโพธิ์ ประกอบด้วย

2.32.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปาตาบุดี ม.3

2.32.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดกำปงบูดี

2.33) อบต.คอตตันหยง ประกอบด้วย

2.33.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกโดนด ม.3

2.33.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดปอสนสือโต ม.4

2.34) อบต.บางเขา ประกอบด้วย

2.34.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสายหมอ ม.6

2.34.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชีวิตสดใสบางกพิทยา ม.2

2.35) อบต.บางตาawa ประกอบด้วย

2.35.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กสิรินธร (บ้านปากบางตาawa)

2.35.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบางตาawa ม.2

3) เครือข่ายจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 54 เครือข่าย ดังนี้

3.1) อบต.จะนะระ ประกอบด้วย

3.1.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมะนังกาแยง

3.1.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะนะระ

3.1.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านสะโก

3.1.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดชอลาฮิตาตุลอิสลามียะห์

3.2) อบต.ช้างเผือก ประกอบด้วย

3.2.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมูบาแรแน

3.2.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอร้ไซ

3.2.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกุ่มง

3.3) อบต.คชงญอ ประกอบด้วย

3.3.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน้ำหอม

3.3.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านคชงญอ

3.3.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านร้อเปาะ

3.3.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกาแย

3.4) อบต.จวบ ประกอบด้วย

3.4.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยานิง

3.4.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดวาเลียดิน

3.4.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดเจาะไอร้อง

3.4.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านโคก

3.5) อบต.นุกิต ประกอบด้วย

3.5.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านไต้ะเล้ง

3.5.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดย่นนาตุสสลาม

3.5.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดนูกะตาโมง

3.5.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอร้สะเตียร์

3.5.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนูกะ

3.6) อบต.มะรือโบออก ประกอบด้วย

- 3.6.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปีเหล็ง
- 3.6.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดมะรือโบออก
- 3.6.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลอามาน (ตาโงะ)
- 3.6.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดมุฮัมมัดียะห์ (ปาเราะรูโป๊ะ)
- 3.6.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านจูโว๊ะ
- 3.6.6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบองอูโว๊ะ

3.7) อบต.เกาะสะท้อน ประกอบด้วย

- 3.7.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกาะสะท้อน
- 3.7.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรายู (ตะเหลียง)

3.8) อบต.โหมยิต ประกอบด้วย

- 3.8.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปสุสัตว์-เกษตรมูโน๊ะ
- 3.8.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคักวา

3.9) อบต.นาค ประกอบด้วย

- 3.9.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคักวาอิสลามียะห์
- 3.9.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกัวลต๊ะ

3.10) อบต.กาเยะมาตี ประกอบด้วย

- 3.10.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านยะลุดุง
- 3.10.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดกาเยะมาตี
- 3.10.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสัมปอย

3.11) อบต.บาเรไต้ ประกอบด้วย

- 3.11.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบือระ
- 3.11.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดกือแลแมเราะ
- 3.11.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดนุรุลอาบีดีน

3.12) อบต.บาเรเหนือ ประกอบด้วย

- 3.12.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำปากอ
- 3.12.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยือล
- 3.12.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยามูแรแน

3.13) อบต.ปะลุกาสาเมาะ ประกอบด้วย

- 3.13.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเชิงเขา
- 3.13.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกาบู้
- 3.13.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปะลุกาสาเมาะ
- 3.13.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดปะลุกาเปเราะ

3.14) อบต.ลูโบะสาวอ ประกอบด้วย

- 3.14.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกะทง
- 3.14.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลูโบะสาวอ
- 3.14.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านตะโละบาลอ
- 3.14.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนราษฎร์ประชาชนเคราะห์ 10

3.15) อบต.กะลุวอ ประกอบด้วย

- 3.15.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดรูแตบาดู (รอดันบาดู)
- 3.15.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกูแบสาลอ

3.16) อบต.กะลุวอเหนือ ประกอบด้วย

- 3.16.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสิรินธร
- 3.16.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขาตันหยง
- 3.16.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางมะนาว

3.17) อบต.โคกเคียน ประกอบด้วย

- 3.17.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจุฬารักษ์
- 3.17.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทอน
- 3.17.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบาโง (อบต.โคกเคียน)
- 3.17.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านทอน

3.18) อบต.บางปอ ประกอบด้วย

- 3.18.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดนุรุลอิสซัน
- 3.18.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโคกติเต

3.19) อบต.ตะปอเยาะ ประกอบด้วย

- 3.19.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบลูกา
- 3.19.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลอามาน

3.20) อบต.ละหาร ประกอบด้วย

- 3.20.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสะบือรัง
- 3.20.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านโตะแม่
- 3.20.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านปุตะ

3.21) อบต.ลูโบะบายะ ประกอบด้วย

- 3.21.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกูแบบาเคาะ
- 3.21.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคาริลกอยริยะห์
- 3.21.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลตะเล็ม

3.22) อบต.ลูโบะบือชา ประกอบด้วย

- 3.22.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคารุลฆกอ
- 3.22.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลูโบะดาโตะ

3.23) อบต.กาลิชา ประกอบด้วย

- 3.23.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปูโง๊ะ
- 3.23.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกาหนัวะ
- 3.23.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาโง

3.24) อบต.เจลิม ประกอบด้วย

- 3.24.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชิโป
- 3.24.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลูโบะกาเยาะ
- 3.24.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกูจิงลือปะ

3.25) อบต.ตันหยงลิมอ ประกอบด้วย

- 3.25.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตอหลัง
- 3.25.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านลูโบะดีแย

3.26) อบต.ตันหยงมัส ประกอบด้วย

- 3.26.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดเราะมานิยะห์
- 3.26.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดชลธาราวาส

3.27) อบต.บองอ ประกอบด้วย

- 3.27.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านกุดง
- 3.27.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจุฬารักษ์พัฒนา 5
- 3.27.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาเน-โตะอีเต
- 3.27.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านละไม

- 3.27.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบองอ
- 3.28) อบต.บาโงสะโต ประกอบด้วย
- 3.28.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบละแต
 - 3.28.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาโงตา
 - 3.28.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเจ๊ะเก
 - 3.28.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดตราแต๊ะ
 - 3.28.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดดารุลอิสละห์
- 3.29) อบต.มะรือโบตก ประกอบด้วย
- 3.29.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบูเก๊ะอาแว
 - 3.29.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสะโลว์
- 3.30) อบต.รือเสาะ ประกอบด้วย
- 3.30.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสะโลว์
 - 3.30.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านบูเกะยือแร
- 3.31) อบต.เรียง ประกอบด้วย
- 3.31.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซื่อเลาะ
 - 3.31.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสุเปะ
 - 3.31.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านลอ
- 3.32) อบต.สุวารี ประกอบด้วย
- 3.32.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตาฮา
 - 3.32.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยือลาแป
- 3.33) อบต.หมอละ ประกอบด้วย
- 3.33.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกิแย้มัส
 - 3.33.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านตำเสา
- 3.34) อบต.แว้ง ประกอบด้วย
- 3.34.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาตุกา
 - 3.34.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดมุสลิมวาตอนียะห์
- 3.35) อบต.เอราวัณ ประกอบด้วย
- 3.35.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคมาดารีมิตตา
 - 3.35.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแอแว

3.36) อบต.กาหลง ประกอบด้วย

- 3.36.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านกาหลง
- 3.36.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กป่าไผ่
- 3.36.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสันคีรี
- 3.36.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสิรินธร 5

3.37) อบต.ซากอ ประกอบด้วย

- 3.37.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสาคร
- 3.37.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอนุบาลชีวิตสดใส

3.38) อบต.ศรีบรรพต ประกอบด้วย

- 3.38.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลอามาน (ไอร์กือเนาะ)
- 3.38.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตืองอ

3.39) อบต.ศรีสาคร ประกอบด้วย

- 3.39.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กป่าหนั่น
- 3.39.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำปงบารู
- 3.39.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดเตาฟัก
- 3.39.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลเมตตากิม (อินอ)
- 3.39.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอัลอีดียะฮ์
- 3.39.6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลอามาน (สะกูปา)

3.40) อบต.เชิงคีรี ประกอบด้วย

- 3.40.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดนารอซียะห์
- 3.40.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคาฮง

3.41) อบต.ตะมะยูง ประกอบด้วย

- 3.41.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดซีเมนต์
- 3.41.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดมุฮัมมัดียะห์
- 3.41.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดมุฮัมมัดียะห์
- 3.41.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลนาฮ์

3.42) อบต.เกียร์ ประกอบด้วย

- 3.42.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอยามู
- 3.42.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสายบริษัท
- 3.42.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านน้ำใส

3.43) อบต.ภูเขาทอง ประกอบด้วย

- 3.43.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภูเขาทอง
- 3.43.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโต๊ะไม้
- 3.43.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโนนสมบูรณ์

3.44) อบต.มาโมง ประกอบด้วย

- 3.44.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กราษฎร์พัฒนา
- 3.44.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนนิคมพัฒนา 4
- 3.44.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนพัฒนานิคม 10

3.45) อบต.สุกิริน ประกอบด้วย

- 3.45.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนนิคมพัฒนา 9
- 3.45.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจุฬารักษ์พัฒนา 12
- 3.45.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กราษฎร์ประสาน

3.46) อบต.ร่มไทร ประกอบด้วย

- 3.46.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านบาลูกยาอิง
- 3.46.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านน้ำทุเรียน

3.47) อบต.ป่าเสม็ด ประกอบด้วย

- 3.47.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทรายออออก
- 3.47.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอัลญามียะห์
- 3.47.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอัสดักวา
- 3.47.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอิสละห์

3.48) อบต.มูโนะ ประกอบด้วย

- 3.48.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบุญเกื้อ
- 3.48.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอิสลามียะห์
- 3.48.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดนูรุลยาบาล
- 3.48.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอรอฮิม

3.49) อบต.กาวะ ประกอบด้วย

- 3.49.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจาเบ๊ะ
- 3.49.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาโงสนิง
- 3.49.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาโงฮุมอ

3.50) อบต.โต้งเต็ง ประกอบด้วย

3.50.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโผลง

3.50.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอบาตู

3.51) อบต.ปะลูลู ประกอบด้วย

3.51.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปะลูลู

3.51.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลูโป๊ะบาตู

3.51.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านละหาร

3.52) อบต.ริโก้ ประกอบด้วย

3.52.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตะโล๊ะบูเก๊ะ

3.52.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาตุกา

3.53) อบต.สากอ ประกอบด้วย

3.53.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสากอ

3.53.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลูบี

3.53.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลอามาน

3.54) อบต.สุไหงปาดี ประกอบด้วย

3.54.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดประดิษฐ์บุปผา

3.54.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กป่าหวาย

3.54.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควน

5. การใช้ฐานข้อมูล

5.1 ผู้ใช้ฐานข้อมูล

5.1.1 ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.1.2 นักวิชาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.1.3 ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.1.4 ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.1.5 ผู้นำชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.2 การใช้ฐานข้อมูล

การใช้ฐานข้อมูลในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการใช้ฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้น ผู้ใช้ฐานข้อมูลจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้ดังนี้

- 1) นโยบายการเสริมสร้างศักยภาพผู้ดูแลเด็กในการทำงานเป็นทีม เพื่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
- 2) นโยบายส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3) นโยบายการพัฒนาเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบลที่เป็นต้นแบบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

6. การปรับปรุงฐานข้อมูล

การปรับปรุงฐานข้อมูลได้มีการดำเนินการดังนี้

- 6.1 การนำปัญหาอุปสรรคจากการใช้ฐานข้อมูลมาเพื่อปรับปรุงฐานข้อมูล
- 6.2 การสำรวจข้อมูลอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

การพัฒนาตัวชี้วัดของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำตัวชี้วัดด้านการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และจากบุคลากรด้านการบริหารจัดการการศึกษาในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 12 คน และผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 9 คน เมื่อจัดทำเป็นตัวชี้วัดเรียบร้อยแล้วหาประสิทธิภาพตัวชี้วัดด้วยการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา 2 ท่าน ด้านศาสนา

อิสลาม 2 ท่าน ด้านศาสนาพุทธ 2 ท่าน และด้านการศึกษาปฐมวัย 2 ท่าน รวม 8 ท่าน ปรากฏ
ผลการวิจัย คือ ได้องค์ประกอบองค์ประกอบทั้งสิ้น 9 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้

- 1.1 การเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน
- 1.2 การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
- 1.3 การประเมินผลตามสภาพจริง
- 1.4 การใช้วัสดุท้องถิ่นเป็นสื่อการเรียนรู้

2. การมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน

- 2.1 กิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน
- 2.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผน กำหนดนโยบาย และการจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน
- 2.3 กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่นๆ

3. คุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย

- 3.1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมผู้เรียน
- 3.2 การประพัตินที่แสดงออกถึงการยอมรับและเห็นคุณค่าของทุกคน
- 3.3 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

4. นโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย

- 4.1 นโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ยอมรับและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมผู้เรียน
- 4.2 โครงการและกิจกรรมระดับการศึกษาปฐมวัยเกี่ยวกับการเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชน
- 4.3 โครงการและกิจกรรมระดับการศึกษาปฐมวัยมีกิจกรรมเกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมหลากหลาย
- 4.4 ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือผู้รู้ในท้องถิ่นเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนระดับปฐมวัย

5. การพัฒนาผู้เรียน

- 5.1 การเรียนรู้ร่วมกับผู้ที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเอง
- 5.2 การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากตนเอง

- 5.3 การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมตนเอง
- 5.4 การเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่ควบคู่กับภาษาไทยในโรงเรียน
- 6. การพัฒนาศักยภาพครู
 - 6.1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมผู้เรียน
 - 6.2 การใช้ภาษาแม่ของผู้เรียนเป็นฐานจัดการเรียนรู้
- 7. คุณลักษณะของผู้เรียน
 - 7.1 การใช้ภาษาแม่เป็นฐานในการเรียนรู้
 - 7.2 การประพุดิตนแสดงถึงวัฒนธรรมของตนเอง
- 8. การนํานโยบายสู่การปฏิบัติ
 - 8.1 การสื่อสารนโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ยอมรับวัฒนธรรมผู้เรียน
 - 8.2 ผู้บริหารประพุดิตนแสดงถึงการยอมรับและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมผู้เรียน
- 9. การเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียน
 - 9.1 การเรียนรู้ในเรื่องราวทั่วไป
 - 9.2 การเรียนรู้ในเรื่องราวที่เป็นอัตลักษณ์ตนเอง
 - 9.3 การขยายผลนโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ยอมรับและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมผู้เรียนทุกคน

การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1 หลักการของหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัย มีหลักการสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

- 3.1.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภททุกชาติพันธุ์ และทุกกลุ่ม-วัฒนธรรม
- 3.1.2 ยึดหลักการยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
- 3.1.3 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจนำไปสู่ความรัก ความศรัทธา และมีคุณธรรม จริยธรรมอย่างแน่วแน่

3.1.4 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้เด็กได้คิดและมีผลผลิตจากความคิด

3.1.5 ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาแบบพหุภาษา

3.1.6 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน

3.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัย เป็นการบูรณาการหลักการศึกษাপฐมวัยสากลกับหลักการทางศาสนาอิสลามที่เด็กปฐมวัยควรรู้ และสามารถเรียนรู้ได้ ผ่านการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาด้วยการลงมือปฏิบัติจริง โดยครูผู้สอนในระดับการศึกษาปฐมวัยสามารถบูรณาการภายในกิจกรรมการเรียนรู้ตามหัวเรื่องเรียนรู้ โดยเด็กปฐมวัยจะได้รับ การพัฒนาอย่างสมดุลทั้งทางด้านการพัฒนาการตามวัยและการปลูกฝังความรัก ความศรัทธาต่อพระเจ้า เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร ดังนี้

3.2.1 มีคุณธรรม/จริยธรรม ตามแนวทางของหลักการแห่งอิสลาม

3.2.2 มีความอดทน อดกลั้น

3.2.3 มีทักษะภาษา และรู้หนังสือ

3.2.4 มีพัฒนาการที่สมบูรณ์และสมดุลตามวัย

3.2.5 มีความรักในสันติภาพ

3.2.6 มีความศรัทธาต่อพระเจ้า

3.3 สารการเรียนรู้ของหลักสูตร

สารการเรียนรู้ตามหัวเรื่องเรียนรู้ “เด็กดีของพระเจ้า” เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวตนของเด็กเพื่อเชื่อมโยงกับพระเจ้าทั้งในด้านของความสัมพันธ์ เชื่อมโยง และบทบาทหน้าที่ต่อพระเจ้าศาสดาของพระเจ้า คัมภีร์ของพระเจ้า และศาสนาอิสลามซึ่งเป็นศาสนาของพระเจ้า โดยยึดสารที่ควรเรียนรู้จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นหลักในการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดสารการเรียนรู้ ดังนี้

3.3.1 พระเจ้าของฉัน เด็กควรรู้จักชื่อ ความหมายของชื่อ ที่มาของชื่อตนเอง วันเกิดของตนเองและเพื่อน รูปร่างลักษณะความเหมือน ความต่างของตนเองกับเพื่อน ครอบครัวของตนเอง ภาษาที่ใช้ที่บ้าน พระนามและคุณลักษณะของพระเจ้าย่บบทบาทหน้าที่ต่อพระเจ้า และสิ่งที่พระเจ้ากำหนดเป็นหลักการสำคัญของศาสนาอิสลาม

3.3.2 ศาสดาของนัั้น เด็กควรได้รู้จักนามของศาสดา ประวัติและจริยวัตรของศาสดา คำสอนของศาสดา สถานที่สำคัญในประวัติศาสตร์ สถานที่สำคัญในชุมชน ศาสนสถาน รวมถึงบุคคลสำคัญในชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา การทำหน้าที่และการเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตาม การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3.3.3 คัมภีร์ของนัั้น เด็กๆ ควรเรียนรู้เกี่ยวกับคำในภาษาอาหรับพื้นฐาน คำสอนของพระเจ้า บทคุอาฮ์ต่างๆ

3.3.4 นัั้นกับอิสลาม เด็กๆ ควรเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการศาสนาอิสลาม วัฒนธรรมวิถีชีวิตแบบอิสลาม การเปลี่ยนแปลงของภูมิศาสตร์โลกภัยธรรมชาติ สถานการณ์เรื่องราวในชีวิตประจำวัน

3.4 การจัดประสบการณ์ในหลักสูตร

การจัดประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัย จัดโดยกำหนดเรื่องตามสาระ ตามหัวเรื่องเรียนรู้ และจัดประสบการณ์ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายมีความน่าสนใจ มุ่งเน้นให้เด็กได้คำตอบผ่านการลงมือปฏิบัติ และมีผลผลิตจากการเรียนรู้

3.4.1 หลักการจัดประสบการณ์

1) การจัดกลุ่มผู้เรียน

1.1) จัดเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น เพื่อทำกิจกรรมที่ได้ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับวรรณกรรม และกิจกรรมการอ่านวรรณกรรมที่เป็นการฟังคณะอ่านวรรณกรรม อ่านร่วมกัน ในการอ่านโดยเริ่มจากการอ่านวรรณกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นแบบอย่างที่ดีในการอ่าน และให้มีลักษณะนิสัยที่ดี

1.2) จัดเป็นกลุ่มย่อย และเป็นรายบุคคล เมื่อต้องการทำกิจกรรมการอ่านอิสระ และเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดทบทวนและสะท้อนเรื่องราวจากวรรณกรรมออกมา ทั้งการพูดหรือสร้างสรรค์งานออกมาในรูปแบบต่างๆ

2) บรรยาการในการเรียนรู้

2.1) ตระหนัก ขอมรับ และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมทางสังคมของผู้เรียน

2.2) ส่งเสริมการรัก และเห็นคุณค่าของการอ่านหนังสือทุกประเภท

3) สภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนการสอน

ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการตกแต่งห้องที่ส่งเสริมการรัก และเห็นคุณค่าการอ่าน และหนังสือทุกประเภท แสดงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม และใช้สื่อวรรณกรรมทั้งวรรณกรรมทั้งวรรณกรรมชุมชน และวรรณกรรมของชาติที่หลากหลาย

4) ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน

ระยะเวลาในการเรียนการสอนตามเรื่องที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของผู้เรียน โดยใช้ช่วงเวลาย่ำหลังจากตื่นนอนของทุกวันในการจัดกระบวนการเรียนการสอน แบ่งเป็นช่วงเวลา 2 ช่วง คือ

4.1) กิจกรรมกลุ่มใหญ่ ประมาณ 20 นาที

4.2) กิจกรรมกลุ่มย่อย และรายบุคคล ประมาณ 60 นาที ยืดหยุ่นได้ตามความสนใจ

5) การประเมินผลการเรียนรู้

อยู่บนพื้นฐานของแนวทางการประเมินจากสถานการณ์จริง (authentic assessment) โดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กแต่ละคน ตามระบบตัวบ่งชี้และระบบตัวอย่างชิ้นงาน แล้วสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กเป็นรายบุคคล และของเด็กทั้งห้องเรียน

โดยมีตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
2. ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเรียนรู้ตามผลลัพธ์การเรียนรู้

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ตัวบ่งชี้
1. มีคุณธรรม จริยธรรม	1. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเอง 2. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีความกตัญญูทดแทน 3. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อภาระงานที่มีต่อผู้อื่น/สังคม 4. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีความซื่อสัตย์

(ต่อ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ตัวบ่งชี้
2. มีความอดทน อดกลั้น	1. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมการยอมรับและเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์ของตนเองและผู้อื่น 1.1 การยอมรับและเห็นคุณค่าในภาษา 1.2 การยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมตามเชื้อชาติ 1.3 การยอมรับและเห็นคุณค่าของความรู้ ความสามารถและคุณงามความดี 2. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมการเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ 3. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมการเข้าใจและยอมรับในมิตรภาพ
3. มีทักษะการรู้หนังสือและการใช้ภาษา	1. มีทักษะการฟัง 2. มีทักษะการพูด 3. มีทักษะการอ่าน 4. มีทักษะการเขียน
4. มีพัฒนาการที่สมบูรณ์และสมดุลตามวัย	1. มีพัฒนาการด้านร่างกาย 2. มีพัฒนาการด้านอารมณ์/จิตใจ 3. มีพัฒนาการด้านสังคม 4. มีพัฒนาการด้านสติปัญญา
5. มีความรักในสันติภาพ	1. สามารถเรียนรู้ความแตกต่าง ความเหมือน โดยยอมรับและเห็นคุณค่าของสิ่งที่แตกต่างและเหมือนได้ 2. สามารถเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่นได้ 3. สามารถทำงาน เล่น และใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับเพื่อนๆ ที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมเดียวกัน และต่างวัฒนธรรมได้
6. มีความศรัทธาต่อพระเจ้า	1. สามารถปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลามที่เหมาะสมกับวัยได้ 2. สามารถปฏิญาณตนต่อพระเจ้าและเข้าใจความหมาย 3. สามารถบอกได้ถึงหน้าที่ที่มีต่อพระเจ้าได้

ตอนที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยในส่วนของแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังนี้

1. ควรมีการพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในครอบคลุมทั้งการจัดการศึกษาโดยภาครัฐ เอกชน
2. ควรส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง เนื่องจากมีเด็กปฐมวัยจำนวนมากที่ได้รับการจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ควรส่งเสริมการจัดการเครือข่ายทางการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน
4. ควรจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยยอมรับและเห็นคุณค่าในวิถีชีวิตวัฒนธรรมของผู้เรียน
5. ควรส่งเสริมการขยายผลการใช้หลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามสำหรับห้องเรียนปฐมวัยที่มีนักเรียนนับถือศาสนาอิสลามทั้งหมด
6. ควรพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมของผู้เรียนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในชุดโครงการ “การพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย จำนวน 463 คน พบว่า สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย 3 ลำดับแรก คือ สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ได้ต่อเนื่อง จำนวน 198 คน อยู่ในลำดับที่ 1 ไม่มีการจัดทำหลักสูตรบูรณาการระหว่างหลักสูตรทางศาสนาอิสลามกับหลักสูตรปฐมวัย จำนวน 161 คน อยู่ในลำดับที่ 2 และครูผู้สอนหรือผู้ดูแลเด็กไม่มีความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม จำนวน 56 คน อยู่ในลำดับที่ 3

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย จำนวน 463 คน พบว่า สภาพและปัญหาของการบริหารจัดการการศึกษาตามแนวคิดสันติศึกษา 3 ลำดับแรก คือ สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้เกิดความหวาดระแวงและไม่เข้าใจกัน จำนวน 176 คน อยู่ในลำดับที่ 1 ครูผู้สอนที่นับถือศาสนาแตกต่างจากผู้เรียนไม่เข้าใจวัฒนธรรมผู้เรียน จำนวน 105 คน อยู่ในลำดับที่ 2 และไม่มีหลักสูตรหรือนวัตกรรมที่มุ่งเน้นการอยู่ร่วมกัน จำนวน 108 คน อยู่ในลำดับที่ 3

ตอนที่ 3 องค์ความรู้ของการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาวิจัยในโครงการวิจัยย่อย 3 โครงการ เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมองค์ความรู้ของการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาปรากฏผล ดังนี้

ฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. สภาพการณ์ของครอบครัว

การศึกษาวิจัยเรื่องฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า สภาพการณ์ในครอบครัวของเด็กปฐมวัยที่อยู่ในระดับมากที่สุดประกอบด้วย เป้าหมายสูงสุด คือ เด็บโตเป็นคนที่ดีตามหลักศาสนา เป้าหมายสูงสุด คือ ให้เด็กปฐมวัยเด็บโตเป็นคนที่มีอาชีพมั่นคง และเป้าหมายสูงสุด คือ ให้เด็กปฐมวัยเด็บโตเป็นคนที่มีสุขภาพแข็งแรงมีบุคลิกภาพดี และที่อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่มุ่งเน้นการประหยัดและออม มีการจัดสภาพบรรยากาศภายในบ้านที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และผู้ปกครองติดตามการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามลำดับ

แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่จำนวน 151 คน อยู่ในลำดับที่ 1 สนามกีฬา จำนวน 72 คน อยู่ในลำดับที่ 2 และสนามเด็กเล่นจำนวน 69 คน อยู่ในลำดับที่ 3

การติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านของประชาชนในชุมชน (อาเซียน) มี 3 ลักษณะ ดังนี้ คือ ผ่านการความเป็นเครือญาติ จำนวน 205 คน อยู่ในลำดับที่ 1 การเดินทางท่องเที่ยว จำนวน 109 คน อยู่ในลำดับที่ 2 และการประกอบอาชีพ จำนวน 57 คน อยู่ในลำดับที่ 3

2. สภาพการณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 30 แห่ง ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรากฏผลดังนี้

2.1 นโยบายด้านการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีนโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยจัดให้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ๆ รับผิดชอบ โดยนโยบายนี้ให้ความสำคัญกับการให้บริการกับพ่อแม่ผู้ปกครองในชุมชนให้สามารถใช้เวลาในการประกอบอาชีพ และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย

2.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาระดับปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้นำของการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในที่นี้ คือ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีภาวะผู้นำทางวิชาการ สามารถบริหารจัดการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ แต่อยู่ภายใต้การกำกับของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลตำบลที่รับผิดชอบ

2.3 การบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3.1 การบริหารจัดการด้านวิชาการ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปี พ.ศ. 2546 เป็นหลักสูตรแกนกลางมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยมีการบูรณาการหลักศาสนาอิสลามให้นักเรียนได้เรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติและมีส่วนร่วมตามวัย

2.3.2 การบริหารจัดการด้านบุคลากร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหัวหน้าศูนย์รับผิดชอบด้านการบริหารจัดการและมีผู้ดูแลเด็กรับผิดชอบจัดการเรียนรู้

2.3.3 การบริหารจัดการด้านงบประมาณ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบ

2.3.4 การบริหารด้านการพัฒนาผู้เรียน

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกับผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไปตามบริบทของชุมชนพื้นที่เป็นหลัก

2.4 เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สามารถจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ และมีการรวมกลุ่มกันของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับตำบลในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน มุ่งเน้นการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของเด็กปฐมวัย

3. สภาพการณ์ของชุมชน

3.1 หน่วยงานหรือสถานศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในชุมชน

หน่วยงานหรือสถานศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในชุมชน ประกอบด้วย

3.1.1 หน่วยงานภาครัฐ

- 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2) โรงเรียน

3.1.2 หน่วยงานภาคเอกชน และกลุ่มองค์กรต่างๆ

- 1) โรงเรียนเอกชน
- 2) ศาสนิก

3.2 เครือข่ายการจัดการศึกษาปฐมวัยในชุมชน

เครือข่ายการจัดการศึกษาปฐมวัยในชุมชนมีเครือข่ายอย่างเป็นทางการ คือ เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเครือข่ายโรงเรียน

4. แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยครอบครัว และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

4.1 แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยครอบครัว

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง จำนวน 30 ครอบครัว ถึงแนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัยปรากฏผลดังนี้

4.1.1 ผู้ปกครองต้องการความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยอยู่เสมอ

4.1.2 ผู้ปกครองต้องมีความพร้อมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะด้าน

เศรษฐกิจ

- 4.1.3 ผู้ปกครองต้องอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยความรักให้ความอบอุ่นอย่างเพียงพอ
- 4.1.4 ผู้ปกครองต้องมีจิตใจที่หนักแน่น มั่นคงไม่หวั่นไหวไปตามกระแสของวัตถุนิยม
- 4.1.5 ผู้ปกครองต้องสอดคล้องดูแล สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ของเด็กปฐมวัย และในชุมชน มิให้เด็กปฐมวัยเผชิญหน้ากับสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี หรือภัยในรูปแบบต่างๆ
- 4.1.6 ผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามหลักการของศาสนาอิสลาม
- 4.1.7 ผู้ปกครองต้องเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้วิถีชีวิตวัฒนธรรมของคนอื่นๆ ที่แตกต่างจากตนเอง
- 4.1.8 ผู้ปกครองต้องให้เด็กปฐมวัยเติบโตขึ้นโดยดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของตนเอง เช่น การใช้ภาษามลายูถิ่น
- 4.1.9 ผู้ปกครองต้องเอาใจใส่เรื่องสุขภาพอนามัยของเด็กปฐมวัย เช่น การให้ดื่มนมแม่ การกินอาหารที่มีประโยชน์ถูกสุขลักษณะ
- 4.1.10 ผู้ปกครองต้องส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะการอ่าน อัลกุรอาน และอ่านสิ่งที่มีประโยชน์อื่นๆ เช่น หนังสือ และนิทาน

4.2 แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 30 แห่ง ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรากฏผลดังนี้

- 4.2.1 มีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการศึกษาปฐมวัยอย่างชัดเจน
- 4.2.2 มีนักวิชาการศึกษาซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทางการศึกษาปฐมวัยและต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู
- 4.2.3 จัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
- 4.2.4 ให้นักเรียนได้เรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมตนเอง และวัฒนธรรมของผู้อื่นไปพร้อมๆ กัน
- 4.2.5 ให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมกลางของชาติไทย
- 4.2.6 ให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด
- 4.2.7 ให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

4.2.8 ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามหลักการศาสนาอิสลาม

5. ฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำร่องการพัฒนาฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยพัฒนาเป็นฐานข้อมูลเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 หลักการสำคัญของฐานข้อมูล

5.1.1 เป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.1.2 เป็นฐานข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐที่เป็นเจ้าของข้อมูล

5.1.3 ผู้ใช้ข้อมูล คือ หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งผู้ปกครองและผู้นำชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.1.4 เป็นฐานข้อมูลที่มีประโยชน์ในการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มุ่งเน้นการจัดการการศึกษาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.2 วัตถุประสงค์ของฐานข้อมูล

5.2.1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.2.2 เพื่อให้บริการเกี่ยวกับข้อมูลของเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.3 เนื้อหาสาระของฐานข้อมูล

เนื้อหาสาระของฐานข้อมูล ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

จำนวนและรายชื่อเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และจำนวนและรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รวมตัวในลักษณะเครือข่ายในระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยมีรายละเอียดในแต่ละส่วนดังนี้

5.3.1 จำนวนเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
จำนวน 113 เครือข่าย

1) เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบลจังหวัดยะลา	จำนวน 24 เครือข่าย
2) เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบลจังหวัดปัตตานี	จำนวน 35 เครือข่าย
3) เครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบลจังหวัดนราธิวาส	จำนวน 54 เครือข่าย

5.3.2 จำนวนและรายชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รวมตัวในลักษณะเครือข่ายในระดับตำบลใน
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 113 เครือข่าย

1) เครือข่ายจังหวัดยะลา จำนวน 24 เครือข่าย ดังนี้

1.1) อบต.บาละ ประกอบด้วย

1.1.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจุฬารักษ์ 11 ม.7

1.1.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.บาละ

1.2) อบต.กรงปินัง ประกอบด้วย

1.2.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยะฮีริ ม.6

1.2.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอุเป ม.9

1.2.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอัลอะดะวาคุลอิสลามียะฮ์

1.2.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดชาแมะบ้านลือเมาะ

1.3) อบต.สะเอะ ประกอบด้วย

1.3.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอัลมูบาร็อก

1.3.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านสะเอะ

1.3.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบือละ

1.3.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคฺซงกูจิ ม.1

1.4) อบต.ปูโรง ประกอบด้วย

1.4.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตะโละปานะ ม.3

1.4.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกูโปะกาโล ม.4

1.4.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปูโรง ม.2

1.4.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัยเตาะแตะ

1.5) อบต.ธารโต ประกอบด้วย

- 1.5.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปยุต
- 1.5.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนิคม
- 1.5.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมายอ

1.6) อบต.บ้านแหร ประกอบด้วย

- 1.6.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแหร
- 1.6.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ่อหินนอก
- 1.6.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาตูปูเต๊ะ
- 1.6.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบัวทอง

1.7) อบต.แม่หวาด ประกอบด้วย

- 1.7.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปะเต็ง
- 1.7.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวังไทร
- 1.7.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กละหาด
- 1.7.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขาะ

1.8) อบต.ตลิ่งชัน ประกอบด้วย

- 1.8.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตะบิงตัง
- 1.8.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกือลอง
- 1.8.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพับผ้า
- 1.8.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตลาดนิคม
- 1.8.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคีรีลาด
- 1.8.6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุงมะรุฟ

1.9) อบต.ตานะปูเต๊ะ ประกอบด้วย

- 1.9.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกาสัง
- 1.9.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำนบ
- 1.9.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดยาเมะตานะปูเต๊ะ

1.10) อบต.บันนังสตา ประกอบด้วย

- 1.10.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาโจยเงาะ
- 1.10.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กป่าหวัง
- 1.10.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดซัมซูดิน
- 1.10.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอัสตะหีร์

- 1.10.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัธยมอินอรุณ
- 1.11) อบต.บาเจาะ ประกอบด้วย
 - 1.11.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาเจาะ
 - 1.11.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางยาง
- 1.12) อบต.พร่อน ประกอบด้วย
 - 1.12.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจาหนัน
 - 1.12.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตาสา
- 1.13) อบต.ตาเซะ ประกอบด้วย
 - 1.13.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตาเซะ
 - 1.13.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชีวิตสดใสอิสลามศาสน์ดารุลสลามฯ
- 1.14) อบต.ปะแต ประกอบด้วย
 - 1.14.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปะแต
 - 1.14.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านฆอรอราแม
 - 1.14.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตอเลาะ
- 1.15) อบต.บาไร่ ประกอบด้วย
 - 1.15.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาไร่
 - 1.15.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัธยมบ้านชีเซะ
 - 1.15.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัธยมกำแพงตันหยง
 - 1.15.4) ศูนย์พัฒนาเด็กมัธยมนูรุลฮูดา
- 1.16) อบต.เกาะรอ ประกอบด้วย
 - 1.16.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกาะรอ
 - 1.16.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัธยมตูรอฮิม
- 1.17) อบต.ท่าธง ประกอบด้วย
 - 1.17.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กป่าบอน
 - 1.17.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจางังตาตง
- 1.18) อบต.บาโงย ประกอบด้วย
 - 1.18.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอุโบ๊ะลาบี
 - 1.18.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัธยมบ้านบาโงย
 - 1.18.3) ศูนย์พัฒนาเด็กมัธยมนูรุดินนูลอิสลาม

1.19) อบต.วังพญา ประกอบด้วย

1.19.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลสุดา

1.19.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอัลฟลุลอามีลิน

1.20) อบต.เนินงาม ประกอบด้วย

1.20.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบันนังดาบู

1.20.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านเก๊ะ

1.21) อบต.ยะต๊ะ ประกอบด้วย

1.21.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลนาอิม

1.21.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอุแบ

1.22) อบต.ยะรม ประกอบด้วย

1.22.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านใหม่ ม.6

1.22.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาข่อย

1.22.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านราโมง

1.23) อบต.อัยเยอร์เวง ประกอบด้วย

1.23.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนากอ ม.9

1.23.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านอัยเยอร์เวง ม.1

1.23.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านวังใหม่

1.24) อบต.ตานะแมเราะ ประกอบด้วย

1.24.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบ่อน้ำร้อน

1.24.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านด่านสันติราษฎร์

1.24.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตานะแมเราะ

2) เครื่องข่ายจังหวัดปัตตานี จำนวน 35 เครื่องข่าย ดังนี้

2.1) อบต.บาราโหม ประกอบด้วย

2.1.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปาเราะ ม.2

2.1.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านปาเราะ ม.2

2.2) อบต.ตะโละดือรามัน ประกอบด้วย

2.2.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตะโละดือรามัน ม.3

2.2.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดตะโละดือรามัน (ยุบรวมกับบ้านกาหยี่)

2.3) อบต.โคกโพธิ์ ประกอบด้วย

2.3.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดสะบือรังละห์

2.3.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสามยอด ม.8

2.4) อบต.ช้างให้ตก ประกอบด้วย

2.4.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสวนนอก ม.1

2.4.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านช้างให้ตก ม.3

2.5) อบต.ท่าเรือ ประกอบด้วย

2.5.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านควนเปล ม.2

2.5.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านท่าเรือ

2.6) อบต.บางโกระ ประกอบด้วย

2.6.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านลือแตก ม.5

2.6.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดสุนทรวาริ

2.7) อบต.ทรายขาว ประกอบด้วย

2.7.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทรายขาว ม.3

2.7.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านควนลังกา ม.1

2.8) อบต.ป่ากู ประกอบด้วย

2.8.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปาแดปาลัส ม.1

2.8.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดจือมือฆา (รูปแบบที่ 1)

2.9) อบต.คอน ประกอบด้วย

2.9.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านคลอง

2.9.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านป่าสัก ม.6

2.10) อบต.กระเสาะ ประกอบด้วย

2.10.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดกอถ้ำ

2.10.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกลางสาต ม.1

2.10.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกำแพงบารู

2.11) อบต.ปะโค ประกอบด้วย

2.11.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านควนหิ ม.3

2.11.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบุญคน

2.11.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลอามาน บ้านบาโง

2.12) อบต.กลางา ประกอบด้วย

2.12.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบะละแต ม.4

2.12.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกลางา

2.13) อบต.ลุมปะไร ประกอบด้วย

2.13.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตะบิงตัง ม.4

2.13.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านน้ำใส ม.5 (มัสยิดนาสาเดิม)

2.13.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบูกะกู ม.7 (มัสยิดฮิญาตุลอิสลามียะห์)

2.14) อบต.ตรัง ประกอบด้วย

2.14.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนตรัง

2.14.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขาวัง

2.15) อบต.ป่าไร่ ประกอบด้วย

2.15.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวังกว้าง ม.5

2.15.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดท่าแรดคารุสตาม (รูปแบบที่ 1)

2.16) อบต.ม่วงเตี้ย ประกอบด้วย

2.16.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านคูระ

2.16.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านตันหยง (กำบังยอร์)

2.16.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลอามาน (สูงตันหยง)

2.16.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทำนบ ม.5

2.16.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านม่วงเตี้ย

2.16.6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกูแบปยู

2.16.7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปลักปรือ

2.17) อบต.ไทรทอง ประกอบด้วย

2.17.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสารวัน ม.2

2.17.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดโคกนิบง

2.18) อบต.เตระบอน ประกอบด้วย

2.18.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเตระบอน ม.1

2.18.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปลูเกาดีอแร

2.18.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดตายุลอิสลาม

2.18.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยามูติกอ (ชะเมาสามต้น)

2.18.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านฮูแตกอแล

2.19) อบต.ละหาร ประกอบด้วย

- 2.19.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขา ม.3
- 2.19.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดทุ่งน้อย
- 2.19.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดช่องแมวนุรุคดิน

2.20) อบต.ตะบิ้ง ประกอบด้วย

- 2.20.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดกุเบบาเดาะ
- 2.20.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารูลิฮซาน (เจาะกือเย)
- 2.20.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านลานช้าง

2.21) อบต.แป้น ประกอบด้วย

- 2.21.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเจาะโบ ม.1
- 2.21.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแป้น ม.6

2.22) อบต.กอลำ ประกอบด้วย

- 2.22.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกอลำ ม.1
- 2.22.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปลูตาซาซิง ม.4
- 2.22.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกูเบสิรา

2.23) อบต.เขาตูม ประกอบด้วย

- 2.23.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโสร่ง ม.3
- 2.23.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านจาเราะบองอ ม.5
- 2.23.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่ายสิรินธร ม.1
- 2.23.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาโงยะหา ม.4
- 2.23.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านจาเราะ ม.2
- 2.23.6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกจีเหล็ก ม.6
- 2.23.7) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนิปีสุละ ม.7

2.24) อบต. ประจัน ประกอบด้วย

- 2.24.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบราโอ ม.1
- 2.24.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านประจัน ม.2

2.25) อบต.เมาะมาวี ประกอบด้วย

- 2.25.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านพงกูวัง ม.1
- 2.25.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเกาะบาตอ ม.5

2.26) อบต.จะรัง ประกอบด้วย

- 2.26.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านจะรัง ม.7
- 2.26.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดสะแปนอง

2.27) อบต.ตะโละ ประกอบด้วย

- 2.27.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดปลากง
- 2.27.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตะโละ ม.1
- 2.27.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปาโสะกาเยาะ ม.2

2.28) อบต.ตะโละกาโปรี ประกอบด้วย

- 2.28.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าพง ม.4
- 2.28.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าด่าน ม.3

2.29) อบต.ตันหยงดาลอ ประกอบด้วย

- 2.29.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดีอระ ม.2
- 2.29.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดตอหลัง
- 2.29.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดตันหยงดาลอ

2.30) อบต.ราตาปันยัง ประกอบด้วย

- 2.30.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดพังกับ
- 2.30.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านยาว ม.1

2.31) อบต.สาบัน ประกอบด้วย

- 2.31.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสาบัน ม.3
- 2.31.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดตะโล๊ะ

2.32) อบต.แหลมโพธิ์ ประกอบด้วย

- 2.32.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปาตาบุดี ม.3
- 2.32.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดกำปงบูดี

2.33) อบต.คอตตันหยง ประกอบด้วย

- 2.33.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกโตนด ม.3
- 2.33.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดปอสนสือโต ม.4

2.34) อบต.บางเขา ประกอบด้วย

- 2.34.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสายหมอ ม.6
- 2.34.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชีวิตสดใสบางกพิทยา ม.2

2.35) อบต.บางตาawa ประกอบด้วย

2.35.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กสิรินธร (บ้านปากบางตาawa)

2.35.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบางตาawa ม.2

3) เครือข่ายจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 54 เครือข่าย ดังนี้

3.1) อบต.จะนะ ประกอบด้วย

3.1.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมะนังกาแยง

3.1.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะนะ

3.1.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านสะโก

3.1.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดชอลาฮิตาตุลอิสลามียะห์

3.2) อบต.ช้างเผือก ประกอบด้วย

3.2.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมูบาแรแน

3.2.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอร์โซ

3.2.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกุ่มง

3.3) อบต.คางงู ประกอบด้วย

3.3.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน้ำหอม

3.3.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านคางงู

3.3.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านรือเปาะ

3.3.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกาเย

3.4) อบต.จวบ ประกอบด้วย

3.4.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยานิง

3.4.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดวาเลียดิน

3.4.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดเจาะไอร้อง

3.4.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านโคก

3.5) อบต.นุกิต ประกอบด้วย

3.5.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านโต๊ะเล้ง

3.5.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดยันทุสสลาม

3.5.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบุเกตาโมง

3.5.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอร์สะเตียร์

3.5.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนูก๊ะ

3.6) อบต.มะรือโบออก ประกอบด้วย

- 3.6.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปีเหล็ง
- 3.6.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดมะรือโบออก
- 3.6.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลอามาน (ตาโงะ)
- 3.6.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดมุฮัมมัดียะห์ (ปาเราะรูโป๊ะ)
- 3.6.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านจูโว๊ะ
- 3.6.6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบองอูโว๊ะ

3.7) อบต.เกาะสะท้อน ประกอบด้วย

- 3.7.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกาะสะท้อน
- 3.7.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรายู (ตะเหลียง)

3.8) อบต.โหมยิต ประกอบด้วย

- 3.8.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปศุสัตว์-เกษตรมูโน๊ะ
- 3.8.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคักวา

3.9) อบต.นาค ประกอบด้วย

- 3.9.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคักวาอิสลามียะห์
- 3.9.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกัวลต๊ะ

3.10) อบต.กาเยะมาตี ประกอบด้วย

- 3.10.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านยะลุดุง
- 3.10.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดกาเยะมาตี
- 3.10.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสัมปอย

3.11) อบต.บาเรไต้ ประกอบด้วย

- 3.11.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบือระ
- 3.11.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดกือแลแมเราะ
- 3.11.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดนุรุลอาบีดีน

3.12) อบต.บาเรเหนือ ประกอบด้วย

- 3.12.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำปากอ
- 3.12.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยือล
- 3.12.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยามูแรแน

3.13) อบต.ปะลุกาสาเมาะ ประกอบด้วย

- 3.13.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเชิงเขา
- 3.13.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกาบู้
- 3.13.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปะลุกาสาเมาะ
- 3.13.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดปะลุกาเปเราะ

3.14) อบต.ลูโบะสาวอ ประกอบด้วย

- 3.14.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกะทง
- 3.14.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลูโบะสาวอ
- 3.14.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านตะโละบาลอ
- 3.14.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนราษฎร์ประชานุเคราะห์ 10

3.15) อบต.กะลุวอ ประกอบด้วย

- 3.15.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดรูแตบาตู (รอดันบาตู)
- 3.15.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกูแบสาโล

3.16) อบต.กะลุวอเหนือ ประกอบด้วย

- 3.16.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสิรินธร
- 3.16.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขาตันหยง
- 3.16.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางมะนาว

3.17) อบต.โคกเคียน ประกอบด้วย

- 3.17.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจุฬารักษ์
- 3.17.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทอน
- 3.17.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบาโง (อบต.โคกเคียน)
- 3.17.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านทอน

3.18) อบต.บางปอ ประกอบด้วย

- 3.18.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดนูรุลอิสซัน
- 3.18.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโคกติเต

3.19) อบต.ตะป่อเยาะ ประกอบด้วย

- 3.19.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบลูกา
- 3.19.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดดารุลอามาน

3.20) อบต.ละหาร ประกอบด้วย

- 3.20.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสะบือรัง
- 3.20.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านโต๊ะแม
- 3.20.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านปูตะ

3.21) อบต.ลูโบะบายะ ประกอบด้วย

- 3.21.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกุเบบาเคาะ
- 3.21.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคาริลกอยริยะห์
- 3.21.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลตะเล็ม

3.22) อบต.ลูโบะบือชา ประกอบด้วย

- 3.22.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคารุลฆกอ
- 3.22.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลูโบะดาโต๊ะ

3.23) อบต.กาลิชา ประกอบด้วย

- 3.23.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปูโง๊ะ
- 3.23.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกาหน๊ะ
- 3.23.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบาโง

3.24) อบต.เจลิม ประกอบด้วย

- 3.24.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชิโป
- 3.24.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลูโบะกาเยาะ
- 3.24.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกูจิงลือปะ

3.25) อบต.ตันหยงลิมอ ประกอบด้วย

- 3.25.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตอหลัง
- 3.25.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านลูโบะดีเย

3.26) อบต.ตันหยงมัส ประกอบด้วย

- 3.26.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดเราะมานิยะห์
- 3.26.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดชลธาราวาส

3.27) อบต.บองอ ประกอบด้วย

- 3.27.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดบ้านกูดง
- 3.27.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจุฬารักษ์พัฒนา 5
- 3.27.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาเน-โต๊ะอีเต
- 3.27.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านละไม

- 3.27.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบองอ
- 3.28) อบต.บาโงสะโต ประกอบด้วย
 - 3.28.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบละแต
 - 3.28.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาโงตา
 - 3.28.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเจ๊ะเก
 - 3.28.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดตราแต๊ะ
 - 3.28.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดดารุลอิสละห์
- 3.29) อบต.มะรือโบตก ประกอบด้วย
 - 3.29.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบูเกะอาแว
 - 3.29.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสะโลว์
- 3.30) อบต.รือเสาะ ประกอบด้วย
 - 3.30.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสะโลว์
 - 3.30.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านบูเกะยือแร
- 3.31) อบต.เรียง ประกอบด้วย
 - 3.31.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชือเลาะ
 - 3.31.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสุปะ
 - 3.31.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านลอ
- 3.32) อบต.สุวารี ประกอบด้วย
 - 3.32.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตาฮา
 - 3.32.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยือลาแป
- 3.33) อบต.ฆอละ ประกอบด้วย
 - 3.33.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกิแย้มัส
 - 3.33.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านตำเสา
- 3.34) อบต.แว้ง ประกอบด้วย
 - 3.34.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาลูกา
 - 3.34.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดมุสลิมวาตอนียะห์
- 3.35) อบต.เฮอร์วาน์ ประกอบด้วย
 - 3.35.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคมาดารีมิตตา
 - 3.35.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแอแว

3.36) อบต.กาหลง ประกอบด้วย

- 3.36.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดบ้านกาหลง
- 3.36.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กป่าไผ่
- 3.36.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสันคีรี
- 3.36.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสิรินธร 5

3.37) อบต.ซากอ ประกอบด้วย

- 3.37.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสาคร
- 3.37.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอนุบาลชีวิตสดใส

3.38) อบต.ศรีบรรพต ประกอบด้วย

- 3.38.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลอามาน (ไอร์ก็อนะ)
- 3.38.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตืองอ

3.39) อบต.ศรีสาคร ประกอบด้วย

- 3.39.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กป่าหนั่น
- 3.39.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำแพงบารู
- 3.39.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดเตาฟัก
- 3.39.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลเมตตากิม (อินอ)
- 3.39.5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอัลอีดียะฮ์
- 3.39.6) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลอามาน (สะกูปา)

3.40) อบต.เชิงคีรี ประกอบด้วย

- 3.40.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดนารอซียะห์
- 3.40.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคาฮง

3.41) อบต.ตะมะยูง ประกอบด้วย

- 3.41.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดซีเมนต์
- 3.41.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดมุฮัมมัดียะห์
- 3.41.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดมุฮัมมัดียะห์
- 3.41.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลนาฮ์

3.42) อบต.เกียร์ ประกอบด้วย

- 3.42.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอยามู
- 3.42.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสายบริษัท
- 3.42.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านน้ำใส

3.43) อบต.ภูเขาทอง ประกอบด้วย

- 3.43.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภูเขาทอง
- 3.43.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโต๊ะโม๊ะ
- 3.43.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโนนสมบูรณ์

3.44) อบต.มาโมง ประกอบด้วย

- 3.44.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กราษฎร์พัฒนา
- 3.44.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนนิคมพัฒนา 4
- 3.44.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนพัฒนานิคม 10

3.45) อบต.สุกิริน ประกอบด้วย

- 3.45.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนนิคมพัฒนา 9
- 3.45.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจุฬารักษ์พัฒนา 12
- 3.45.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กราษฎร์ประสาน

3.46) อบต.ร่มไทร ประกอบด้วย

- 3.46.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านบาลูกยาอิง
- 3.46.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านน้ำทุเรียน

3.47) อบต.ป่าเสม็ด ประกอบด้วย

- 3.47.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทรายออออก
- 3.47.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอัลญามีียะห์
- 3.47.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอัสดักวา
- 3.47.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอิสละห์

3.48) อบต.มูโนะ ประกอบด้วย

- 3.48.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภูเก๊ะ
- 3.48.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอิสลามียะห์
- 3.48.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดนุรุลยาบาล
- 3.48.4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดอรอฮิม

3.49) อบต.กาวะ ประกอบด้วย

- 3.49.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจาเบ๊ะ
- 3.49.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาโงสนิง
- 3.49.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาโงฮุมอ

3.50) อบต.โต้งเต็ง ประกอบด้วย

3.50.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโผลง

3.50.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไอบาตู

3.51) อบต.ปะลูลู ประกอบด้วย

3.51.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปะลูลู

3.51.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลูโป๊ะบาตู

3.51.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านละหาร

3.52) อบต.รีโก้ ประกอบด้วย

3.52.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตะโล๊ะบูเก๊ะ

3.52.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบาตุกา

3.53) อบต.สากอ ประกอบด้วย

3.53.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสากอ

3.53.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกลูบี

3.53.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมัสยิดคารุลอามาน

3.54) อบต.สุไหงปาดี ประกอบด้วย

3.54.1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดประดิษฐ์บุปผา

3.54.2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กป่าหวาย

3.54.3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควน

6. การใช้ฐานข้อมูล

6.1 ผู้ใช้ฐานข้อมูล

6.1.1 ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

6.1.2 นักวิชาการศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

6.1.3 ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

6.1.4 ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

6.1.5 ผู้นำชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

6.2 การใช้ฐานข้อมูล

การใช้ฐานข้อมูลในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการใช้ฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้น ผู้ใช้ฐานข้อมูลจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้ดังนี้

- 1) นโยบายการเสริมสร้างศักยภาพผู้ดูแลเด็กในการทำงานเป็นทีม เพื่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
- 2) นโยบายส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3) นโยบายการพัฒนาเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับตำบลที่เป็นต้นแบบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

7. การปรับปรุงฐานข้อมูล

การปรับปรุงฐานข้อมูลได้มีการดำเนินการดังนี้

- 7.1 การนำปัญหาอุปสรรคจากการใช้ฐานข้อมูลมาเพื่อปรับปรุงฐานข้อมูล
- 7.2 การสำรวจข้อมูลอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

การพัฒนาตัวชี้วัดของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยสามารถพัฒนาตัวชี้วัดได้ 9 องค์ประกอบดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้

- 1.1 การเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน
- 1.2 การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
- 1.3 การประเมินผลตามสภาพจริง

- 1.4 การใช้วัสดุท้องถิ่นเป็นสื่อการเรียนรู้
2. การมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน
 - 2.1 กิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน
 - 2.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผน กำหนดนโยบาย และการจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน
 - 2.3 กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่นๆ
3. คุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย
 - 3.1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมผู้เรียน
 - 3.2 การประพาดิตนที่แสดงออกถึงการยอมรับและเห็นคุณค่าของทุกคน
 - 3.3 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
4. นโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 4.1 นโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ยอมรับและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมผู้เรียน
 - 4.2 โครงการและกิจกรรมระดับการศึกษาปฐมวัยเกี่ยวกับการเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชน
 - 4.3 โครงการและกิจกรรมระดับการศึกษาปฐมวัยมีกิจกรรมเกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมหลากหลาย
 - 4.4 ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือผู้รู้ในท้องถิ่นเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนระดับปฐมวัย
5. การพัฒนาผู้เรียน
 - 5.1 การเรียนรู้ร่วมกับผู้ที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเอง
 - 5.2 การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากตนเอง
 - 5.3 การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมตนเอง
 - 5.4 การเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่ควบคู่กับภาษาไทยในโรงเรียน
6. การพัฒนาศักยภาพครู
 - 6.1 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมผู้เรียน
 - 6.2 การใช้ภาษาแม่ของผู้เรียนเป็นฐานจัดการเรียนรู้

7. คุณลักษณะของผู้เรียน

- 7.1 การใช้ภาษาแม่เป็นฐานในการเรียนรู้
- 7.2 การประพุดิตนแสดงถึงวัฒนธรรมของตนเอง

8. การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

- 8.1 การสื่อสารนโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ยอมรับวัฒนธรรมผู้เรียน
- 8.2 ผู้บริหารประพุดิตนแสดงถึงการยอมรับและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมผู้เรียน

9. การเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียน

- 9.1 การเรียนรู้ในเรื่องราวทั่วไป
- 9.2 การเรียนรู้ในเรื่องราวที่เป็นอัตลักษณ์ตนเอง
- 9.3 การขยายผลนโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ยอมรับและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมผู้เรียนทุกคน

การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. หลักการของหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัย มีหลักการสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

- 1.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภททุกชาติพันธุ์ และทุกกลุ่ม-วัฒนธรรม
- 1.2 ยึดหลักการยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
- 1.3 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจนำไปสู่ความรัก ความศรัทธา และมีคุณธรรม จริยธรรมอย่างแน่วแน่
- 1.4 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้เด็กได้คิดและมีผลผลิตจากความคิด
- 1.5 ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาแบบพหุภาษา
- 1.6 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน

2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัย เป็นการบูรณาการหลักการศึกษาศาสตร์กับหลักการทางศาสนาอิสลามที่เด็กปฐมวัยควรรู้ และสามารถเรียนรู้ได้

ผ่านการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาด้วยการลงมือปฏิบัติจริง โดยครูผู้สอนในระดับการศึกษาปฐมวัยสามารถบูรณาการภายในกิจกรรมการเรียนรู้ตามหัวเรื่องเรียนรู้ โดยเด็กปฐมวัยจะได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งทางด้านการพัฒนาการตามวัยและการปลูกฝังความรัก ความศรัทธาต่อพระเจ้า เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร ดังนี้

- 2.1 มีคุณธรรม/จริยธรรม ตามแนวทางของหลักการแห่งอิสลาม
- 2.2 มีความอดทน อดกลั้น
- 2.3 มีทักษะภาษา และรู้หนังสือ
- 2.4 มีพัฒนาการที่สมบูรณ์และสมดุลตามวัย
- 2.5 มีความรักในสันติภาพ
- 2.6 มีความศรัทธาต่อพระเจ้า

3. สารการเรียนรู้ของหลักสูตร

สารการเรียนรู้ตามหัวเรื่องเรียนรู้ “เด็กดีของพระเจ้า” เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวตนของเด็กเพื่อเชื่อมโยงกับพระเจ้าทั้งในด้านของความสัมพันธ์ เชื่อมโยง และบทบาทหน้าที่ต่อพระเจ้านิศาสดาของพระเจ้า คัมภีร์ของพระเจ้า และศาสนาอิสลามซึ่งเป็นศาสนาของพระเจ้า โดยยึดสาระที่ควรเรียนรู้จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นหลักในการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดสาระการเรียนรู้ ดังนี้

3.1 พระเจ้าของฉัน เด็กควรรู้จักชื่อ ความหมายของชื่อ ที่มาของชื่อตนเอง วันเกิดของตนเองและเพื่อน รูปร่างลักษณะความเหมือน ความต่างของตนเองกับเพื่อน ครอบครัวของตนเอง ภาษาที่ใช้ที่บ้าน พระนามและคุณลักษณะของพระเจ้าบทบาทหน้าที่ต่อพระเจ้า และสิ่งที่พระเจ้ากำหนดเป็นหลักที่สำคัญของศาสนาอิสลาม

3.2 ศาสนาของฉัน เด็กควรรู้จักนามของศาสดา ประวัติดั้งเดิมและจริยวัตรของศาสดา คำสอนของศาสดา สถานที่สำคัญในประวัติศาสตร์ สถานที่สำคัญในชุมชน ศาสนสถาน รวมถึงบุคคลสำคัญในชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา การทำหน้าที่และการเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตาม การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3.3 คัมภีร์ของฉัน เด็กๆ ควรเรียนรู้เกี่ยวกับคำในภาษาอาหรับพื้นฐาน คำสอนของพระเจ้านบิตต่างๆ

3.4 ฉันกับอิสลาม เด็กๆ ควรเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการศาสนาอิสลาม วัฒนธรรมวิถีชีวิตแบบอิสลาม การเปลี่ยนแปลงของภูมิศาสตร์โลก ภัยธรรมชาติ สถานการณ์เรื่องราวในชีวิตประจำวัน

4. การจัดประสบการณ์ในหลักสูตร

การจัดประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัย จัดโดยกำหนดเรื่องตามสาระ ตามหัวเรื่องเรียนรู้ และจัดประสบการณ์ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายมีความน่าสนใจ มุ่งเน้นให้เด็กได้คำตอบผ่านการลงมือปฏิบัติ และมีผลผลิตจากการเรียนรู้

4.1 หลักการจัดประสบการณ์

4.1.1 การจัดกลุ่มผู้เรียน

1) จัดเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้น เพื่อทำกิจกรรมที่ได้ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับวรรณกรรม และกิจกรรมการอ่านวรรณกรรมที่เป็นการฟังคณะอ่านวรรณกรรม อ่านร่วมกัน ในการอ่านโดยเริ่มจากการอ่านวรรณกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นแบบอย่างที่ดีในการอ่าน และให้มีลักษณะนิสัยที่ดี

2) จัดเป็นกลุ่มย่อย และเป็นรายบุคคล เมื่อต้องการทำกิจกรรมการอ่านอิสระ และเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดทบทวนและสะท้อนเรื่องราวจากวรรณกรรมออกมา ทั้งการพูดหรือสร้างสรรค์งานออกมาในรูปแบบต่างๆ

4.1.2 บรรยากาศในการเรียนรู้

1) ตระหนัก ยอมรับ และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมทางสังคมของผู้เรียน

2) ส่งเสริมการรัก และเห็นคุณค่าของการอ่านหนังสือทุกประเภท

4.1.3 สภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนการสอน

ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการตกแต่งห้องที่ส่งเสริมการรัก และเห็นคุณค่าการอ่าน และหนังสือทุกประเภท แสดงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม และใช้สื่อวรรณกรรมทั้งวรรณกรรมทั้งวรรณกรรมชุมชน และวรรณกรรมของชาติที่หลากหลาย

4.1.4 ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน

ระยะเวลาในการเรียนการสอนตามเรื่อง que ผู้เรียนสามารถยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของผู้เรียน โดยใช้ช่วงเวลาย่ำหลังจากตื่นนอนของทุกวันในการจัดกระบวนการเรียนการสอน แบ่งเป็นช่วงเวลา 2 ช่วง คือ

1) กิจกรรมกลุ่มใหญ่ ประมาณ 20 นาที

2) กิจกรรมกลุ่มย่อย และรายบุคคล ประมาณ 60 นาที ยืดหยุ่นได้ตามความสนใจ

4.1.5 การประเมินผลการเรียนรู้

อยู่บนพื้นฐานของแนวคิดการประเมินจากสถานการณ์จริง (authentic assessment) โดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) เก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กแต่ละคน ตามระบบตัวบ่งชี้และระบบตัวอย่างชิ้นงาน แล้วสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กเป็นรายบุคคล และของเด็กทั้งห้องเรียน

โดยมีตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
2. ตัวบ่งชี้พฤติกรรมการเรียนรู้ตามผลลัพธ์การเรียนรู้

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ตัวบ่งชี้
1. มีคุณธรรม จริยธรรม	1. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ตนเอง 2. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีความกตัญญูทดเวทิต 3. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อการทำตนเองที่มีต่อผู้อื่น/สังคม 4. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีความซื่อสัตย์
2. มีความอดทน อดกลั้น	1. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมการยอมรับและเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์ของตนเองและผู้อื่น 1.1 การยอมรับและเห็นคุณค่าในภาษา 1.2 การยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมตามเชื้อชาติ 1.3 การยอมรับและเห็นคุณค่าของความรู้ ความสามารถและคุณงามความดี 2. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมการเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ 3. สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมการเข้าใจและยอมรับในมิตรภาพ

(ต่อ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ตัวบ่งชี้
3. มีทักษะการรู้หนังสือและการใช้ภาษา	1. มีทักษะการฟัง 2. มีทักษะการพูด 3. มีทักษะการอ่าน 4. มีทักษะการเขียน
4. มีพัฒนาการที่สมบูรณ์และสมดุลตามวัย	1. มีพัฒนาการด้านร่างกาย 2. มีพัฒนาการด้านอารมณ์/จิตใจ 3. มีพัฒนาการด้านสังคม 4. มีพัฒนาการด้านสติปัญญา
5. มีความรักในสันติภาพ	1. สามารถเรียนรู้ความแตกต่าง ความเหมือน โดยยอมรับและเห็นคุณค่าของสิ่งที่แตกต่างและเหมือนได้ 2. สามารถเรียนรู้วัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่นได้ 3. สามารถทำงาน เล่น และใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับเพื่อนๆ ที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมเดียวกัน และต่างวัฒนธรรมได้
6. มีความศรัทธาต่อพระเจ้า	1. สามารถปฏิบัติตามหลักศาสนาอิสลามที่เหมาะสมกับวัยได้ 2. สามารถปฏิญาณตนต่อพระเจ้าและเข้าใจความหมาย 3. สามารถบอกได้ถึงหน้าที่ที่มีต่อพระเจ้าได้

ตอนที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยในส่วนของแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังนี้

1. ควรมีการพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในครอบคลุมทั้งการจัดการศึกษาโดยภาครัฐ เอกชน

2. ควรส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง เนื่องจากมีเด็กปฐมวัยจำนวนมากที่ได้รับการจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ควรส่งเสริมการจัดการเครือข่ายทางการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน
4. ควรจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยยอมรับและเห็นคุณค่าในวิถีชีวิตวัฒนธรรมของผู้เรียน
5. ควรส่งเสริมการขยายผลการใช้หลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามสำหรับห้องเรียนปฐมวัยที่มีนักเรียนนับถือศาสนาอิสลามทั้งหมด
6. ควรพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมของผู้เรียนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในชุดโครงการ “การพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการณ์ของครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากผลการวิจัยที่ พบว่า สภาพการณ์ของครอบครัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ เด็กปฐมวัยถูกเลี้ยงดูด้วยความคาดหวังของผู้ปกครองให้เติบโตเป็นคนดีตามหลักศาสนา มีอาชีพมั่นคง และมีสุขภาพแข็งแรง มีบุคลิกภาพที่ดี สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีการศึกษารับปริญญาตรีและสำเร็จการศึกษาทางด้านศาสนาในระดับมอดัซซีเตาะห์ชั้นปีที่ 5-7 ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นมุสลิมร้อยละ 86 แสดงให้เห็นถึงการได้รับการศึกษาของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อความคาดหวังในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ผู้ปกครองคาดหวังในการอบรมเลี้ยงดูบุตรใหม่สุขภาพแข็งแรงและบุคลิกภาพที่ดี ขณะเดียวกันคาดหวังให้เป็นคนดีตามหลักศาสนาและมีอาชีพที่มั่นคง นอกจากนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลามจึงมีการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยให้ใกล้ชิดกับศาสนาอีกด้วย

2. สภาพการณ์ของชุมชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สภาพการณ์ในชุมชนที่น่าสนใจ คือ การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่ยังคงเป็นโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้หลักในการพัฒนาเด็กปฐมวัยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือของชุมชนเพื่อกระจายโอกาสในการเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย และเติมตามศักยภาพ ตลอดจนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง และเป็นพื้นฐานของการศึกษาระดับสูงขึ้นไป และเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพตามความต้องการและด้วยความร่วมมือของชุมชน (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์, 2547)

นอกจากนี้สภาพการณ์ในปัจจุบัน คือ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศในภูมิภาคอาเซียนในปี พ.ศ.2558 ซึ่งสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีคุณลักษณะที่มีความเป็นอาเซียนในตัวเอง คือ ภาษา วิถีชีวิต และวัฒนธรรม สภาพการณ์ในชุมชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ ความเป็นเครือญาติของผู้คนระหว่างสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับผู้คนในมาเลเซีย บรูไน อินโดนีเซีย ทำให้เด็กปฐมวัยเติบโตขึ้นในบรรยากาศความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นธรรมชาติ และควรหนุนเสริมต่อไป

3. สภาพการณ์ขององค์กรบริหารส่วนตำบลที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สภาพการณ์ขององค์กรบริหารส่วนตำบลที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ความคล่องตัวในการบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลที่สามารถจัดการศึกษาได้ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบริหารจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ดังนั้น การจัดการศึกษาท้องถิ่นจึงดำเนินตามนโยบายการศึกษาของชาติ มีหลักสูตร มาตรฐาน และการวัดประเมินผลการศึกษาตามที่ส่วนกลางกำหนด การจัดการศึกษาท้องถิ่นของไทยในปัจจุบันได้ยึดหลักการ ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2549) ได้นำเสนอข้อมูล ดังนี้ หลักการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาท้องถิ่นได้มอบอำนาจใน

การจัดการศึกษาท้องถิ่น ได้มอบอำนาจให้ราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเอง ภายใต้การประสานส่งเสริมของส่วนกลาง เพื่อให้สอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่น รัฐบาลจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องเฉพาะในการสนับสนุน ส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ และการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาท้องถิ่น

จากหลักการจัดการศึกษาท้องถิ่นที่กล่าวมาข้างต้น มีแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่น ดังนี้ กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่และความรับผิดชอบควบคุมส่งเสริมและพัฒนาในด้านธุรการเกี่ยวกับนโยบาย และการจัดการศึกษาของท้องถิ่นให้เป็นไปตามเป้าหมาย จัดสรรเงินอุดหนุนจากรัฐบาล เป็นหน่วยประสานงานกับหน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้คำแนะนำส่งเสริมและช่วยเหลือหน่วยการปกครองท้องถิ่นในการแก้ปัญหา อุปสรรคและข้อขัดข้องต่างๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบด้านวิชาการ มาตรฐานการศึกษาการกำหนดหลักสูตรแกนกลาง และคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) มีหน้าที่ส่งเสริมและวางนโยบาย กำหนดมาตรฐานด้านการบริหารงานบุคคล เช่น การบรรจุแต่งตั้ง กำหนดตำแหน่งและวินัยของพนักงานครูของท้องถิ่น

นอกจากนี้ความน่าสนใจในสภาพการณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกประการหนึ่ง คือ การมีเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลที่สามารถทำงานสอดคล้องประสานกัน และร่วมมือกันในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างมีพลัง

4. ฐานข้อมูลการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การวิจัยนี้ได้มีการนำร่องพัฒนาฐานข้อมูลเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นเครือข่ายการจัดการศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เนื่องจากเป็นเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของผู้คนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มากที่สุด

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับผิดชอบดูแลเด็กปฐมวัยในระดับรากหญ้าของทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เด็กๆ ปฐมวัยในพื้นที่ส่วนใหญ่ได้รับการจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่นกัน พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีบริบททางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างจากวัฒนธรรมหลักของประเทศ ประชาชนในพื้นที่ใช้ชีวิตอย่างยากลำบากภายใต้สถานการณ์วิกฤติในเรื่องของการก่อเหตุรุนแรงมานับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยมีข้อค้นพบจากการวิจัยในการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2551 หน้า ๗-๘) คือ อุปสรรคของการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ความปลอดภัย ความไม่เข้าใจตรงกัน ความเชื่อ ค่านิยม การกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ความเหลื่อมล้ำระหว่างครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับโรงเรียนของรัฐ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาการแบ่งแยกของนักเรียนชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมการขาดหน่วยงานบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนโดยตรงในพื้นที่ และการประเมินโดยใช้มาตรฐานเดียว ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จที่น่าสนใจ 2 ประการ คือ การจัดการศึกษาที่สอดคล้องหรือสนองตอบต่อความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และการดำเนินนโยบายผ่านองค์กรของผู้นำทางด้านการศึกษาและศาสนาของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งในปัจจัยที่เป็นข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ สะท้อนความจำเป็นในการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยท้องถิ่นเป็นสำคัญ ดังนั้นแนวทางในการส่งเสริมหรือพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงต้องพิจารณา ทั้งจุดเปลี่ยนของสังคม แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองของไทย และบริบททางสังคมวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกลไกที่สำคัญที่สุด คือ การร่วมมือของทุกภาคส่วน ดังนั้นการดำเนินภารกิจทางการศึกษาด้วยการใช้เครือข่าย (Network) เป็นตัวขับเคลื่อนจึงมีความสำคัญเนื่องจากการเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) ซึ่งกันและกัน

การจัดการศึกษาโดยการใช้เครือข่ายทางการศึกษา (Education Network) เป็นเรื่องที่กำลังได้รับความสนใจในขณะนี้ โดยให้มีการให้ความหมายของเครือข่ายไว้ดังนี้ เครือข่าย หมายถึง การเชื่อมโยงร้อยรัดเอาความพยายามและดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อปฏิบัติการกิจอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันโดยแต่ละฝ่ายยังคงปฏิบัติการกิจหลักของตนต่อไปอย่างไม่สูญเสียเอกลักษณ์และปรัชญาของตน การเชื่อมโยงนี้อาจเป็นรูปของการรวมตัวกันแบบหลวมๆ เฉพาะกิจตามความจำเป็น หรืออาจอยู่ในรูปแบบของการจัดองค์กรที่เป็นไปได้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล องค์กรและสถาบัน อาจมีขอบข่ายและขนาดตั้งแต่เล็ก ๆ ภายในชุมชนไปจนถึงระดับจังหวัด ภูมิภาค ประเทศและระหว่างประเทศ (ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ, 2543, หน้า 305)

ดังนั้นฐานข้อมูลที่ได้ นำร่องพัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้จึงมีประโยชน์เป็นอย่างมาก ซึ่งยังมีได้มีหน่วยงานใดจัดทำเพื่อให้ผู้ใช้ฐานข้อมูลพิจารณาโอกาส และแนวทางการกำหนดเป็นนโยบาย ยุทธศาสตร์หรือแผนงาน โครงการและกิจกรรมเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาตัวชี้วัดของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ปรากฏผลการวิจัย คือ ได้องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เป็น 9 องค์ประกอบ ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน คุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย นโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาศักยภาพครู คุณลักษณะของผู้เรียน การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนซึ่งในแต่องค์ประกอบมีจุดรวม คือ การยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของผู้เรียนพร้อมๆกับการยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของผู้อื่นโดยในองค์ประกอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบย่อยที่สอดคล้องคือการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน องค์ประกอบย่อยที่สอดคล้อง คือ มีกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่นๆ องค์ประกอบที่ 3 คุณลักษณะของผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย มีองค์ประกอบย่อยที่สอดคล้อง 2 องค์ประกอบย่อย คือ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของผู้เรียนและการประพัตินที่แสดงออกถึงการยอมรับและเห็นคุณค่าของทุกคน องค์ประกอบที่ 4 นโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย ทุกองค์ประกอบย่อยล้วนสอดคล้องประกอบด้วย นโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ยอมรับและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมผู้เรียน โครงการและกิจกรรมระดับการศึกษาปฐมวัยเกี่ยวกับการเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชน โครงการและกิจกรรมระดับการศึกษาปฐมวัยมีกิจกรรมเกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมหลากหลาย และภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือผู้รู้ในท้องถิ่นเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนระดับปฐมวัย องค์ประกอบที่ 5 การพัฒนาผู้เรียน ทุกองค์ประกอบย่อยล้วนสอดคล้อง ประกอบด้วย การเรียนรู้ร่วมกับผู้ที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเอง การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากตนเอง การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมตนเอง และการเรียนรู้ โดยใช้ภาษาแม่ควบคู่กับภาษาไทยในโรงเรียน องค์ประกอบ 6 การพัฒนาศักยภาพครูทุกองค์ประกอบย่อยล้วนสอดคล้องประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมผู้เรียน และการใช้ภาษาแม่ของผู้เรียนเป็นฐานจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 7 คุณลักษณะของผู้เรียนทุกองค์ประกอบย่อยล้วนสอดคล้องประกอบด้วย การใช้

ภาษาแม่เป็นฐานการเรียนรู้และการประพาดิตนแสดงถึงวัฒนธรรมของตนเอง องค์ประกอบ 8 การนํานโยบายสู่การปฏิบัติ ทุกองค์ประกอบย่อยล้วนสอดคล้องประกอบด้วย การสื่อสารนโยบาย การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่ยอมรับวัฒนธรรมผู้เรียนและผู้บริหารประพาดิตนแสดงถึงการยอมรับและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 9 การเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียน มีองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบย่อยที่สอดคล้อง ประกอบด้วย การเรียนรู้ในเรื่องราวที่เป็นอัตลักษณ์ตนเองและการขยายผลนโยบายการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยที่ยอมรับและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมผู้เรียนทุกคน

ความสอดคล้องขององค์ประกอบทุกตัวกับแนวคิดสันติศึกษาที่มุ่งเน้นการยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของผู้เรียน และวัฒนธรรมของผู้อื่นสามารถอธิบายได้ว่าเด็กปฐมวัยในสังคมพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เติบโตขึ้นท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนจากสามกลุ่มหลักนั้น คือ ชาวไทยพุทธ ชาวไทยเชื้อสายจีน และชาวไทยมุสลิม ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่เด็ก ๆ เหล่านี้มาโรงเรียนพร้อมกับประวัติศาสตร์ ทศนคติทางสังคม ความคิดความเชื่อที่ได้รับการหล่อหลอมมาจากกลุ่มของตนเอง เมื่อการสอนของครูไม่ได้ส่งเสริมการยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นนำไปสู่เกิดความขัดแย้งในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งผลของความขัดแย้งก็คือ ความรุนแรง ดังเช่นปัญหาของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเต็มไปด้วยความรู้สึกลึกซึ้งความอดทน อดกลั้น หรือขันติธรรม ระหว่างกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ด้วยเหตุนี้การละเมิดสิทธิมนุษยชนของทั้งสองฝ่ายจึงเกิดขึ้น และนำไปสู่ความขัดแย้ง ความรุนแรง อันเป็นจักรของความชั่วร้าย ที่ยากจะหาจุดยุติได้ (สุรินทร์ พิศสุวรรณ, 2527 อ้างถึงในเสาวนีย์ จิตต์หมวด , 2531) ซึ่งความขัดแย้งและความรุนแรงก็ได้เกิดขึ้นในทุกสังคม โดยความขัดแย้งทางวัฒนธรรมไม่ได้เกิดขึ้น เฉพาะกับชนต่างชาติต่างภาษาเท่านั้นคนในชาติเดียวกันก็ยังมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปในหลายมิติ ได้แก่ ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมจากความ “ต่างวัย” “ต่างเพศ” (sex / gender) “ต่างกลุ่ม” (group / gang) “ต่างพื้นที่” (area) “ต่างโลก / ต่างชั่ว” (global-local / western-eastern) “ต่างชาติพันธุ์” และ “ต่างชาติ” (ethnic / nation) เช่น วัฒนธรรมของเด็กไทยมุสลิม ซึ่งความขัดแย้งทางวัฒนธรรมที่น่าสะพรึงกลัวที่สุด คือ ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติที่ดูเหมือนจะกระจายไปทั่วถึงทุกมุมโลก ซึ่งที่ใกล้ตัวเรามาก คือ เหตุการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เริ่มสร้างรอยร้าวระหว่างคนไทยด้วยกัน (อมรวิชช์ นาครทรรพ, มปป.) ซึ่งพบตัวเลขจากการศึกษาวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พบว่า ในปี พ.ศ. 2547 นับตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 จากเหตุการณ์ปล้นปืนจากกองพันพัฒนาที่ 40 เกาะไอร้อง จ.นราธิวาส พบว่ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นทั้งสิ้น 961 เหตุการณ์ มีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 314 คน และมีผู้บาดเจ็บทั้งสิ้น 491 คน (ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า, 2551) สะท้อนให้เห็นภาพความรุนแรงที่

เกิดขึ้น ทำให้เด็กๆ ที่เติบโตอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องมีทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสมานฉันท์ นั่นคือ มีการส่งเสริมให้มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยวิธีการจัดการเรียนรู้ นั้น ควรเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กมีความสุขในการเรียนรู้

5. หลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัย

จากการศึกษาวิจัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น โครงการ “ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของเด็กเล็กในสังคมพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” (เกสรี ลัดเลีย, 2554) ที่ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นอยู่บนหลักการสำคัญ คือ การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันด้วยดีอย่างเข้าใจยอมรับ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นไปตามหลักการของแนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมที่เป็นวิธีสอนที่สำคัญ สำหรับการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมซึ่งเป็นกระบวนการที่นักเรียนแต่ละคนจะได้เรียนรู้จากวัฒนธรรมที่ติดตัวมาของตนเอง และวัฒนธรรมอื่น เด็กๆจะมีโอกาสในการเรียนรู้เกี่ยวกับการสนทนา ได้มีการสื่อสารสร้างความเข้าใจระหว่างกันสามารถที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม และสามารถร่วมกิจกรรมของส่วนรวมที่มีการตัดสินใจที่เป็นประชาธิปไตย (เกสรี ลัดเลีย แปลสรุปความจาก Chen Shi-jian, 2006) ทั้งนี้ อมรา พงศาพิชญ์ (2542) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมในประเด็นของการบูรณาการทางวัฒนธรรม (cultural integration) ที่น่าสนใจ กล่าวคือ เป็นการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของ แต่ละวัฒนธรรมด้วยความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม คือ การมีวัฒนธรรมที่หลากหลายร่วมกันและไม่ได้พยายามครอบงำซึ่งกันและกัน ซึ่งบางครั้งใช้คำว่า พหุวัฒนธรรม (cultural pluralism) ซึ่งชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นนี้ได้แสดงถึงการไม่พยายามครอบงำระหว่างวัฒนธรรมแต่มุ่งเน้นการให้คุณค่าและยอมรับทั้งวัฒนธรรมตนเอง และวัฒนธรรมของคนอื่นๆ ที่อยู่ร่วมกัน จะพบว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้ได้กำหนดให้เด็กเล็กๆ เรียนรู้เกี่ยวกับความอดทน อดกลั้นเพื่อการอยู่ร่วมกัน โดยเรียนรู้ผ่านหัวเรื่อง “เรื่องราวของเราทุกคน” ที่ได้้นำเอาหัวเรื่องย่อย 3 เรื่อง ประกอบด้วย “เราคือคนพิเศษ” “การเปลี่ยนแปลง” และ “สังคมห้องเรียน” แสดงให้เห็นว่าการปลูกฝังให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันด้วยดีนั้นมิจุดเริ่มต้นที่การยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การยอมรับและเผชิญการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนการสร้างสังคมแห่งสันติสุขให้เกิดขึ้นภายในสังคมเล็กๆ ของตนเองนั้น คือ ห้องเรียนและจากโรงเรียนกรณีศึกษาทั้งสองลักษณะคือ โรงเรียนที่มีเด็กนักเรียนผสมผสานกันตั้งแต่สองวัฒนธรรมขึ้นไปกับโรงเรียนที่มีเด็กนักเรียนที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกันทั้งหมดต่างก็สามารถเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกันได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้

การเรียนรู้จากหัวเรื่องทั้ง 3 หัวเรื่อง ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ใช้วรรณกรรมที่หลากหลายแต่พบว่า วรรณกรรมที่มีอิทธิพลกับเด็กมากที่สุด คือ วรรณกรรมที่ครูเข้าร่วมโครงการได้พัฒนาขึ้นตามหัวเรื่องการเรียนรู้ ซึ่งเนื้อหา และเรื่องราวในวรรณกรรมสอดคล้องกับบริบทของนักเรียน

สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ในประเด็นของการจัดการศึกษาที่ยอมรับและเห็นความสำคัญเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมที่ติดตัวผู้เรียน สำหรับห้องเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยที่มีนักเรียนนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 100 มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอันเป็นหลักสูตรแกนกลางกับหลักการทางศาสนาอิสลาม เพื่อให้สามารถเป็นหลักสูตรที่ยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมวิถีชีวิตผู้เรียนอย่างแท้จริง

6. การบูรณาการจัดการเรียนรู้

ข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนวิถีอิสลามระดับการศึกษาปฐมวัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ทำให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับการนำนวัตกรรมใด ๆ ไปใช้จริงกับโรงเรียน เนื่องจากนวัตกรรมที่ได้จากการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่จะมีลักษณะแยกส่วนกับหลักสูตรสถานศึกษาที่แต่ละโรงเรียนต้องจัดทำขึ้นก่อนที่จะเริ่มจัดการเรียนรู้ในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งหลักสูตรสถานศึกษาก็ได้มาจากการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางของชาติ ครูผู้สอนในโรงเรียนในทุกระดับชั้นจะต้องจัดการเรียนรู้และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์และตัวชี้วัดที่หลักสูตรกำหนด ดังนั้นการนำนวัตกรรมไปใช้จริง จำเป็นต้องใช้นวัตกรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาครู ตั้งแต่ในระดับของการวิเคราะห์หลักสูตรให้สามารถนำนวัตกรรมไปบูรณาการได้ในระดับหลักสูตร จึงจะสามารถทดลองใช้และใช้นวัตกรรมได้อย่างเต็มรูปเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ และจะเกิดความยั่งยืนในการนำนวัตกรรมไปใช้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของเด็กเล็กในสังคมพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” (เกสรี ลัดเลีย, 2554) ที่พบว่า โรงเรียนบ้านปาหนัน จังหวัดนราธิวาส เป็นต้นแบบในการบูรณาการในระดับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยปี พ.ศ. 2546 ส่งผลให้สามารถจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นอนุบาล 2 ตามที่กำหนดไว้ในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของเด็กเล็กในสังคมพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เกิดผลสัมฤทธิ์ทั้งต่อตัวผู้เรียน ชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน และทั้งสองโครงการมีลักษณะของการบูรณาการการจัด

การเรียนรู้ คือ บูรณาการกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ปี พ.ศ. 2546 บูรณาการกับหน่วยปกติซึ่งสอนในโรงเรียนและมีการบูรณาการโดยการจัดเป็นกิจกรรมพิเศษ

7. การพัฒนาตัวชี้วัดของการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เด็กปฐมวัยในสังคมพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เติบโตขึ้นท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้คนจากสามกลุ่มหลักนั้น คือ ชาวไทยพุทธ ชาวไทยเชื้อสายจีน และชาวไทยมุสลิม ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่เด็ก ๆ เหล่านี้มาโรงเรียนพร้อมกับประวัติศาสตร์ทัศนคติทางสังคม ความคิดความเชื่อที่ได้รับการหล่อหลอมมาจากกลุ่มของตนเอง เมื่อการสอนของครูไม่ได้ส่งเสริมการยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นนำไปสู่เกิดความขัดแย้งในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งผลของความขัดแย้งก็คือ ความรุนแรง ดังเช่นปัญหาของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเต็มไปด้วยความรู้สึกละแวกความอดทน อटकั้น หรือขันติธรรม ระหว่างกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ด้วยเหตุนี้การละเมิดสิทธิมนุษยชนของทั้งสองฝ่ายจึงเกิดขึ้น และนำไปสู่ความขัดแย้ง ความรุนแรง อันเป็นจักรของความชั่วร้าย ที่ยากจะหาจุดยุติได้ (สุรินทร์ พิศสุวรรณ, 2527 อ้างถึงในเสาวนีย์ จิตต์หมวด , 2531) ซึ่งความขัดแย้งและความรุนแรงก็ได้เกิดขึ้นในทุกสังคม โดยความขัดแย้งทางวัฒนธรรมไม่ได้เกิดขึ้น เฉพาะกับชนต่างชาติต่างภาษาเท่านั้นคนในชาติเดียวกันก็ยังมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไปหลายมิติ ได้แก่ ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมจากความ “ต่างวัย” “ต่างเพศ” (sex / gender) “ต่างกลุ่ม” (group / gang) “ต่างพื้นที่” (area) “ต่างโลก / ต่างชั่ว” (global-local / western-eastern) “ต่างชาติพันธุ์” และ “ต่างชาติ” (ethnic / nation) เช่น วัฒนธรรมของเด็กไทยมุสลิม ซึ่งความขัดแย้งทางวัฒนธรรมที่น่าสะพรึงกลัวที่สุด คือ ความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติที่ดูเหมือนจะกระจายไปทั่วถึงทุกมุมโลก ซึ่งที่ใกล้ตัวเรามาก คือ เหตุการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เริ่มสร้างรอยร้าวระหว่างคนไทยด้วยกัน (อมรวิรัช นาคทรพ, มปป.) ซึ่งพบตัวเลขจากการศึกษาวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พบว่า ในปี พ.ศ. 2547 นับตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 จากเหตุการณ์ปล้นปืนจากกองพันพัฒนาที่ 40 เจาะไอร้อง จ.นราธิวาส พบว่ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นทั้งสิ้น 961 เหตุการณ์ มีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 314 คน และมีผู้บาดเจ็บทั้งสิ้น 491 คน (ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า, 2551) สะท้อนให้เห็นภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้น ทำให้เด็ก ๆ ที่เติบโตอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องมีทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสมานฉันท์ นั่นคือ มีการส่งเสริมให้มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยวิธีการจัดการเรียนรู้ นั้น ควรเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กมีความสุขในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการการศึกษา ควรได้นำตัวชี้วัดด้านการบริหารจัดการ การศึกษาตามแนวคิดสันติศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปใช้เพื่อการแก้ปัญหา และพัฒนา ระบบการบริหารจัดการการศึกษารวมวัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

จากผลการวิจัยนี้ นำไปสู่การวิจัยในการเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) ให้กับผู้บริหาร โดยการพัฒนารูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารจัดการการศึกษารวมวัยต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (พุทธศักราช 2546)**. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 56 หน้า.
- เกษม วัฒนชัย. (2551). **แนวทางในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพประชาชน** ปาฐกถาพิเศษ ณ ห้องรอยัลจูบิลีบอลรูม ศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติเมืองทองธานี อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี วันศุกร์ที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2551 เวลา 09.00-11.30 น. กรุงเทพฯ : กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 72 หน้า.
- เกสรี ลัดเลีย. (2552). **รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความอดทน อดกลั้นโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัยในสังคมพหุวัฒนธรรมจังหวัดยะลา**. นิพนธ์ต้นฉบับรายงานการวิจัยเพื่อตีพิมพ์ : 1-20
- เกสรี ลัดเลีย. (2549). **รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน**. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ปีที่1(1), 11-20.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,สำนักงาน. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ชื่นฤทัย กาญจนจิตรา และคณะ. (2551). **การเลี้ยงดูโดยศูนย์เด็กเล็ก**. คณะทำงานสุขภาพคนไทย (กองบรรณาธิการ), **สุขภาพคนไทย 2551**. (หน้า 31-32). กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นภเนตร ชรรณบวร. (2549). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 394 หน้า.
- บุษบง ดันติวงศ์. (2546). **รูปแบบการศึกษาปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย : การศึกษาเพื่อชีวิตที่พอเพียง**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 46 หน้า.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์และศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์. (2553). “มองข้ามโลกาภิวัตน์ : กระบวนทัศน์ใหม่ในการบริหารการศึกษา” ในไพฑูรย์ สินลารัตน์. **ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ : กระบวนทัศน์และผู้นำใหม่ทางการศึกษา** (19). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2553). “ความจำเป็นของครุศึกษาเชิงรุกในเอเชีย : บุคลากรเพื่อสร้างสรรค์และมีผลงาน” ในไพฑูรย์ สินลารัตน์. **ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ : กระบวนทัศน์และผู้นำใหม่ทางการศึกษา** (19). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 1054-1055.

ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้าและกองกำลังตำรวจ. (2551). **แผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้**. 2552-2555. ยะลา : ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า.

เสาวนีย์ จิตต์หวนด. **วัฒนธรรมอิสลาม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : กองทุนส่งเสริมจริยะอัมพร, 2535.

हररषा नलवलषर. (2544). การสอนภาษาไทยแบบบูรณาการ การพัฒนาหน่วยแนวคิดที่ใช้วรรณกรรมเป็นหลัก. **วารสารวิชาการ**, ปีที่ 4 (5) ,10-20.

อมรฯ พงศพิชญ์. (2542). **ความหลากหลายทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรวลษ นาคทรรพ จุฬากรณ์ มาเสถลยรวงศ์และจรฐกาล พงศ์ภคเชลยร์. (มปป.). **รู้เรารู้เขาเท่าเทียม: แนวคลดและแนวทางการสรลมสร้างสูลภาวะและการเรลยรู้เรล้องความหลากหลายและการผสมผสานทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพลพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรวลษ นาคทรรพ และจรฐกาล พงศ์ภคเชลยร์. (มปป.). **สันตลวัฒนธรรม สันตลในตน : แนวคลดและแนวทางการสรลมสร้างสูลภาวะและการเรลยรู้เรล้องสันตลภาพ**. กรุงเทพฯ : โรงพลพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรวลษ นาคทรรพ และจุฬากรณ์ มาเสถลยรวงศ์. (มปป.). **หนล่งจุดหมายหลายส้นทาง: ความหลากหลายของแผนการสอนและภคกรรมการเรียนการสอนเพล้องพัฒนาสูลภาวะผู้เรลย**. กรุงเทพฯ : โรงพลพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Banks, A.J. (1994). **An introduction to multicultural education**. Washington : Allyn and Bacon.

Cames, J. (1997). Introduction. Fleming, M, Leon, G, Ting-Yi Oei, Sheets, H R, Valentin, Gand Williams, E (Editors). **Starting small : Teaching tolerance in preschool and the early grades**. (5-7). USA : Southern Poverty Law Center.

Chen Shi-jian. (2006). On epochal mission of multicultural education in perspective of globalization. **Frontiers of education in China**, 3 (3), 339-349.

Finazzo, A.D. (1997). **All for the Children : multicultural essentials of literature**. New York : Delmar publishers. 330 pp.

Nicoll , V. and Roberts, V. (1993). **Taking a closer look at literature – based programs**. Ambassador press, Australia, 134 pp.

Santman, D. (2006). Our visions of possibility for literacy. **Language arts**, 5 (83) : 389-390.

